

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de handelswetenschappen

Masterthesis

Een inblik in de verscherpte klassentegenstellingen in de Britse samenleving met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs als gevolg van de huidige economische crisis

Lee Ann Frederix

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de handelswetenschappen, afstudeerrichting ondernemerschap en management

PROMOTOR :

Prof. dr. Eric CAERS

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2022
2023

Faculteit Bedrijfseconomische Wetenschappen

master in de handelswetenschappen

Masterthesis

***Een inblik in de verscherpte klassentegenstellingen in de Britse samenleving met
betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs als gevolg van de huidige economische
crisis***

Lee Ann Frederix

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de handelswetenschappen, afstudeerrichting ondernemerschap en management

PROMOTOR :

Prof. dr. Eric CAERS

Faculteit bedrijfseconomische wetenschappen

Master in de Handelswetenschappen

Masterthesis

Een inzicht in de verscherpte klassentegenstellingen in de Britse samenleving met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs als gevolg van de huidige economische crisis

Lee Ann Frederix

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de Handelswetenschappen,
afstudeerrichting Ondernemerschap en Management

PROMOTOR: Prof. dr. Eric CAERS

Woord vooraf

Het is mij een genoegen om mijn masterproef voor te stellen, geschreven in het kader van de opleiding Handelswetenschappen met afstudeerrichting Ondernemerschap en Management. Gezien mijn interesse in klassenmaatschappijen, heb ik gekozen om mijn onderzoek hierop te baseren. Deze masterproef biedt bijgevolg een inkijk in de verscherpte klassentegenstellingen binnen de Britse samenleving met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs als gevolg van de huidige economische crisis.

Deze masterproef is gebaseerd op zorgvuldig onderzoek en analyse, en biedt een diepgaande kijk op de gevolgen van de huidige economische malaise voor de Britse samenleving. Door middel van een analyse van online krantenartikelen heb ik een uitgebreid beeld kunnen schetsen waarop de *National Health Service* en het onderwijs in Groot-Brittannië zijn aangetast door de huidige crisis. Alsook hoe de verschillende sociale klassen binnen het Verenigd Koninkrijk de impact hiervan onevenredig ervaren. De structurele crisis in de Britse gezondheidszorg en onderwijs heeft namelijk een grote invloed op de wijze waarop Britse inwoners omgaan met deze cruciale aspecten van het dagelijks leven.

Graag zou ik van deze gelegenheid gebruik willen maken om mijn promotor, namelijk Prof. Dr. Eric Caers, te bedanken voor zijn begeleiding, inzichten, expertise en feedback. Dit heeft mij geholpen om mijn masterproef naar een hoger niveau te tillen. Daarnaast zou ik graag mijn familieleden en vrienden willen bedanken voor de steun tijdens de gehele periode van deze studie.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Lee Ann Frederix
Universiteit Hasselt, juni 2023

Abstract

Deze thesis beschrijft de verscherpte klassentegenstellingen binnen de Britse samenleving met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs als gevolg van de huidige economische crisis. Op dit moment leidt deze crisis tot zorgwekkende situaties, zeker voor lage inkomensgezinnen. Zo hebben vele lage inkomensgezinnen onvoldoende budget voor het voorzien in basisbehoeften zoals energie en voedsel. Ook de *National Health Service* kan niet meer voldoen aan de vraag van vele gezinnen, met een recordaantal patiënten op de wachtlijsten. Daarnaast kampt ook het Britse onderwijs met structurele problemen als gevolg van de crisis. Zo dient het acute lerarentekort beschouwd te worden als symptoom van een dalende onderwijskwaliteit, terwijl de energiecrisis scholen voor grote uitdagingen stelt. Tot slot worden de standpunten beschreven van de Britse Conservatieven, de anti-Conservatieven en de partij-onafhankelijke liberale pers. Deze standpunten worden vergeleken bij de evaluatie van de overheidsmaatregelen om de crisis in de gezondheidszorg en het onderwijs het hoofd te bieden.

Sleutelwoorden: klassenmaatschappij, NHS, onderwijs, crisis

Samenvatting

Historisch gezien heeft het concept 'klassenmaatschappij' een aanzienlijke invloed gehad op de sociale structuur van Groot-Brittannië. Deze invloed blijft vandaag de dag nog steeds voortbestaan in de Britse samenleving. Klassenmaatschappij wordt gedefinieerd als "de verdeeldheid in de samenleving op basis van economische en sociale status. Mensen in dezelfde sociale klasse delen doorgaans een vergelijkbaar niveau van rijkdom, opleidingsniveau, soort baan en inkomen" (Thompson, 2016). Deze klassenmaatschappij heeft geleid tot de vorming van drie sociale klassen in Groot-Brittannië, namelijk de arbeidersklasse, de middenklasse en de hogere klasse. Echter toont sociologisch onderzoek aan dat bovenstaande klassen achterhaald zijn doordat ze enkel opleiding en rijkdom in acht nemen. Hedendaagse sociologen stellen dat klassen gebaseerd moeten worden op drie dimensies namelijk, economisch, sociaal en cultureel kapitaal. Dit heeft geleid tot de erkenning van zeven sociale klassen in Groot-Brittannië: de elite, de gevestigde middenklasse, de technische middenklasse, de nieuwe welvarende werkers, de traditionele werkende klasse, de opkomende bediende klasse, en het precariaat.

Echter heeft de huidige economische crisis een enorme impact op de Britse samenleving, en dus op de sociale klassen. Om een duidelijk beeld te schetsen van deze impact beschrijft deze thesis de verscherpte klassentegenstellingen binnen de Britse samenleving met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs. Ook worden de standpunten beschreven van de Britse Conservatieven, de anti-Conservatieven en de partij-onafhankelijke liberale pers. Deze standpunten worden vergeleken bij de evaluatie van de overheidsmaatregelen om de crisis in de gezondheidszorg en het onderwijs het hoofd te bieden.

Ten eerste heeft de huidige economische crisis een aanzienlijke invloed op de Britse klassenmaatschappij, waarbij bestaande ongelijkheden zijn vergroot en nieuwe ongelijkheden zijn ontstaan. Zo ondervinden de meest kwetsbare sociale klassen de zwaarste gevolgen van de huidige crisis. Terwijl de rijkste inwoners weinig tot geen nadelige effecten ervaren, en zelfs van economische voordelen genieten. Het vermogen is met andere woorden sterk geconcentreerd bij de rijkste één procent van de Britse inwoners. Zij bezitten namelijk meer vermogen dan zeventig procent van de Britse bevolking. Verder ervaren lage inkomensgezinnen een hogere effectieve inflatie, en hebben hierdoor moeite om basisbehoeften zoals energie en voedsel te voorzien. Ondanks de aanvullende steunmaatregelen van de overheid blijven deze gezinnen worstelen met financiële moeilijkheden. De uitkeringen moeten bijgevolg worden verhoogd om de werkelijke kostenstijging in levensonderhoud te dekken.

Verder bevindt de *National Health Service* zich momenteel in een zeer zorgwekkende toestand. De combinatie van de impact van de Covid-19-pandemie, personeelstekorten en een enorme wachtlijst heeft de NHS onder extreme druk gezet. Deze druk heeft nu een recordhoogte bereikt. Een belangrijke oorzaak van deze druk is het gebrek aan voldoende financiële middelen om aan de groeiende vraag te voldoen. Patiënten ervaren bijgevolg aanzienlijke problemen zoals lange wachttijden, verminderde kwaliteit van zorg en beperkte toegang tot specialistische behandelingen. Bovendien worden gezondheidszorgmedewerkers geconfronteerd met toenemende stress, burn-out en een hoog percentage medewerkers overweegt ontslag te nemen. Deze problematieken hebben

ertoe geleid dat steeds meer Britse inwoners kiezen voor private gezondheidszorg, zelfs als ze moeten sparen of bezuinigen. Tenzij er drastische veranderingen worden doorgevoerd, zoals langetermijninvesteringen in salarissen en opleidingen, zal de situatie van de *National Health Service* niet verbeteren. Volgens een rapport, opgesteld door de Britse overheid, wordt de verzwakking van het gezondheidszorgsysteem toegewezen aan opeenvolgende Conservatieve regeringen. Deze regeringen hebben namelijk bijgedragen aan een decennium van verwaarlozing.

Bovendien kampt het Britse onderwijs met verschillende structurele problemen. Zo is er een aanzienlijke daling van financiering per leerling, vooral in scholen die onderwijs bieden aan kansarme gemeenschappen. Verder kennen de schoolbudgetten een extreme druk als gevolg van de stijgende energierekeningen en inflatie. Zo hebben Britse scholen moeite met het verwarmen van klaslokalen. Daarnaast is er een grote kloof tussen scholen voor welgestelde leerlingen en scholen voor kansarme leerlingen. Kansarme leerlingen bereiken namelijk niet het verwachte niveau. Ook de onderwijzers ondervinden problemen als gevolg van de huidige economische crisis. Zo ervaren onderwijzers stagnerende lonen, een hoge werkdruk en een slechte mentale gezondheid. Tot slot hebben lage inkomensgezinnen moeite met het voorzien in basisbehoeften zoals energie en voedsel, en moeten dus een keuze maken. Als gevolg leven een recordhoogte Britse kinderen in hongersnood.

Om bovenstaande problematieken te onderzoeken is er geopteerd voor een kwalitatieve analyse van discours en documenten. Doordat interviews niet haalbaar waren omwille van de afstand en budgetbeperkingen, lag de focus op *desk research*. Er zijn enerzijds wetenschappelijke artikelen geraadpleegd via Google Scholar, anderzijds zijn online krantenartikelen bestudeerd namelijk uit *The Guardian*, *The Economist* en *The Daily Telegraph*. Doordat deze thesis de impact van de huidige economische crisis onderzoekt, worden enkel recente artikelen geraadpleegd. Zo worden enkel artikelen uit het jaar 2022 en 2023 gebruikt. Verder is het onderzoek enkel gebaseerd op Britse inwoners die gecategoriseerd worden onder één van de zeven sociale klassen. Hierdoor worden vakantiegangers en werknemers die tijdelijk in Groot-Brittannië verblijven als gevolg van een zakenreis niet opgenomen in het onderzoek. Tot slot worden de validiteit en betrouwbaarheid van deze thesis gewaarborgd door het gebruik van wetenschappelijke artikelen die voldoen aan de criteria zoals nauwkeurige bronvermeldingen.

Echter zijn er enkele beperkingen aan het licht gekomen bij het opstellen van deze thesis. Doordat interviews niet konden plaatsvinden omwille van de afstand, moesten online krantenartikelen geraadpleegd worden. Deze krantenartikelen kunnen echter onvolledige of vertekende informatie bevatten aangezien de algemene bevindingen van de Britse bevolking worden besproken. De ervaringen van enkele sociale klassen worden bijgevolg niet vermeld. Hoewel er een aanzienlijk aantal gratis krantenartikelen werden geraadpleegd voor deze thesis, waren enkele bronnen ontoegankelijk vanwege de betaalmuur. Daarnaast zijn er in deze thesis enkele aanbevelingen gesuggereerd voor vervolgonderzoek. Ten eerste kunnen de ervaringen met betrekking tot de huidige economische crisis vergeleken worden tussen de verschillende regio's in Groot-Brittannië. Daarnaast kan de impact van de crisis op de mentale gezondheid onderzocht worden. Ten derde kan het effect van de technologische vooruitgang op de verschillende sociale klassen bestudeerd worden. Tot slot kunnen de ervaringen met betrekking tot gezondheidszorg en onderwijs van gemarginaliseerde

groepen, zoals vluchtelingen, asielzoekers en daklozen vergeleken worden met de algemene Britse bevolking.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	1
Abstract	3
Samenvatting	4
Probleemstelling	9
Literatuurstudie	10
1. Klassenmaatschappij.....	10
1.1 Definitie	10
1.2 Het ontstaan van de Britse klassenmaatschappij.....	10
1.3 Soorten klassen	11
1.3.1 Elite.....	11
1.3.2 Gevestigde middenklasse.....	11
1.3.3 Technische middenklasse.....	11
1.3.4 Nieuwe welvarende werkers.....	11
1.3.5 Traditionele werkende klasse	12
1.3.6 Opkomende bediende klasse	12
1.3.7 Precariaat	12
1.4 Geografische ligging	12
2. National Health Service.....	13
2.1 Definitie	13
2.2 Oprichting	13
2.3 Vergelijking tussen ‘Labour’ en ‘Conservatives’	14
2.4 Ongelijkheid	14
2.5 Huisvesting.....	16
2.6 Covid-19 impact	17
2.7 Cost-of-living crisis.....	18
3. Onderwijs.....	18
3.1 Definitie	18
3.2 Soorten scholen.....	19
3.2.1 State schools.....	19
3.2.1.1 Definitie	19
3.2.1.2 Toelating	19
3.2.2 Grammar schools.....	19
3.2.2.1 Definitie	19
3.2.2.2 Geschiedenis.....	20

3.2.2.3 Toelating	20
3.2.2.4 Controverse	21
3.2.3 Public schools	21
3.2.3.1 Definitie	21
3.2.3.2 Geschiedenis	21
3.2.3.3 Toelating	22
3.3 Ongelijkheid	22
3.4 Huisvesting	22
Methodologie.....	24
Resultaten	27
1 Klassenmaatschappij	27
2 National Health Service	28
2.1 Hoe staat de National Health Service er nu voor?	28
2.2 Ervaringen van gezondheidszorgmedewerkers	28
2.3 Ervaringen van patiënten	30
2.4 Standpunten van de politieke partijen	31
3 Onderwijs	32
3.1 Welke problemen ervaart het Britse onderwijs?	32
3.2 Wat zijn de ervaringen van onderwijzers?	34
3.3 Wat zijn de ervaringen van ouders en kinderen?	35
3.4 Wat zijn de standpunten van de politieke partijen?	36
Conclusie	38
Beperkingen huidig onderzoek.....	39
Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	39
Bibliografie	40

Probleemstelling

De klassenmaatschappij

Historisch gezien heeft het concept 'klassenmaatschappij' de sociale structuur van Groot-Brittannië sterk beïnvloed. Dat concept heeft vandaag de dag nog steeds een invloed op de Britse samenleving. Klassenmaatschappij wordt gedefinieerd als "de verdeeldheid in de samenleving op basis van economische en sociale status. Mensen in dezelfde sociale klasse delen doorgaans een vergelijkbaar niveau van rijkdom, opleidingsniveau, soort baan en inkomen" (Thompson, 2016). Die klassenmaatschappij heeft gezorgd voor het ontstaan van drie klassen in Groot-Brittannië, namelijk de arbeidersklasse, middenklasse en hogere klasse.

Wat is de invloed van de klassenmaatschappij op de National Health Service?

De klassenmaatschappij zorgt voor ongelijkheden in de toegang tot de gezondheidszorg. De ongelijkheid in toegang is een probleem dat zich voordoet aan de aanbodzijde. De aanbodzijde verwijst naar het serviceniveau dat het gezondheidszorgsysteem biedt aan elk individu (Eni-Olotu, 2016). Hoewel gelijke toegang een centrale doelstelling is sinds de opstart van de *National Health Service*, blijven er ongelijkheden in toegang bestaan. Zo werd er een wet op de omgekeerde zorg beschreven: "de beschikbaarheid van goede medische zorg varieert meestal omgekeerd evenredig met de behoefte van de populatie die wordt bediend" (Hart, 1971). Toegang die als onrechtvaardig wordt beschouwd kan ertoe leiden dat sommige groepen minder zorg of suboptimale zorg ontvangen in verhouding tot hun behoeften. Dat zal uiteindelijk leiden tot slechtere ervaringen en gezondheidstoestanden.

De *National Health Service* voelde bijkomende druk gedurende de Covid-pandemie. Er was een noodzaak om de voorzieningen te heroriënteren. Die heroriëntatie zorgde ervoor dat er verschillende structurele problemen in de gezondheidszorg aan het licht zijn gekomen. Zo hebben bijvoorbeeld 323 000 patiënten meer dan een jaar moeten wachten op de nodige zorg (Finch, 2022). Ook heeft de *cost-of-living crisis* een invloed op de gezondheidstoestand van de Britse populatie. Vanwege de hoge energierekeningen is het voor vele Britten niet meer vanzelfsprekend om hun huizen te verwarmen, waardoor de gezondheid van ouderen en kwetsbaren zal verslechteren (The Economist, 2022).

Wat is de invloed van de klassenmaatschappij op het Britse onderwijs?

Onderzoek, uitgevoerd door sociologen, toont aan dat er een verband bestaat tussen de sociale klasse en onderwijs (Paterson & Iannelli, 2007). Zo kan er een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen *state schools*, *grammar schools* en *public schools*. Bovendien geven statistieken aan dat studenten met een betere sociale achtergrond een hogere kans hebben op betere onderwijsprestaties.

Tot slot heeft de huidige problematiek van de *cost-of-living crisis* steeds meer impact op het Britse onderwijs. De kosten per leerling in het reguliere onderwijs zijn 6,8 procent hoger dan in het voorgaande jaar. Dat is vergelijkbaar met 1,06 miljoen pond aan extra kosten (The Economist, 2022). Bovenstaande vaststellingen zijn het gevolg van stijgende prijzen van voedsel, energie en gas, alsook een loonsverhoging voor leerkrachten. Ook hebben Britse ouders steeds meer hulp nodig om schooluniformen te kunnen betalen (The Economist, 2022).

Literatuurstudie

1. Klassenmaatschappij

1.1 Definitie

De sociale structuur van Groot-Brittannië is historisch gezien aanzienlijk beïnvloed door het concept 'klassenmaatschappij'. Vandaag de dag heeft dat concept nog steeds een invloed op de Britse samenleving. Klassenmaatschappij wordt gedefinieerd als "de verdeeldheid in de samenleving op basis van economische en sociale status. Mensen in dezelfde sociale klasse delen doorgaans een vergelijkbaar niveau van rijkdom, opleidingsniveau, soort baan en inkomen" (Thompson, 2016). Die klassenmaatschappij is verantwoordelijk voor het ontstaan van drie klassen in Groot-Brittannië, namelijk de arbeidersklasse, middenklasse en hogere klasse.

1.2 Het ontstaan van de Britse klassenmaatschappij

In de middeleeuwen bestond een feodaal systeem gebaseerd op militaire organisatie en grondbezit. Veel historici beweren dat het Engelse klassensysteem is voortgekomen uit dat feodale systeem (Tomida, 2012). Edward Royle suggereert echter dat de term 'klassen' in de context van sociale structuren slechts werd toegepast in de tweede helft van de 18e eeuw. Zo heeft de industriële revolutie een aanzienlijke impact gehad op de huidige klassenmaatschappij van Groot-Brittannië. Verschillende Europese landen, waaronder Groot-Brittannië, bewogen onder invloed van die industrialisatie van een traditionele standenmaatschappij naar een samenleving ingedeeld in sociale klassen (Verham, 2020).

Bovenstaande concepten worden op een andere manier gedefinieerd aangezien de woorden 'standen' en 'klassen' geen synoniemen zijn. Ten eerste wordt een standenmaatschappij gekenmerkt door drie standen, namelijk de geestelijkheid, de adel en de derde stand. Dat betekent dat de indeling van de standen duidelijk gedifferentieerd is. Bovendien wordt de hiërarchie in een standenmaatschappij bepaald door traditie en overerving in de samenleving (Tomida, 2012). Hierbij bepalen afkomst en geboorte tot welke stand een Britse burger behoort. De Britse bevolking had bijgevolg weinig tot geen kans om van stand te veranderen. Ten tweede wordt een klassenmaatschappij gekenmerkt door een samenleving die is ingedeeld in sociale klassen. De hiërarchie in de maatschappij wordt bepaald door economische maatstaven zoals macht, politieke invloed, geldbezit, kennis en bepaalde beroepen. Maar in de klassenmaatschappij is het concept 'verticale sociale mobiliteit' van toepassing (Verham, 2020). In tegenstelling tot de standenmaatschappij hebben Britse inwoners de mogelijkheid om van een lagere klasse over te schakelen naar een hogere klasse. Britten zijn dus niet gebonden aan de sociale klassen waarin ze geboren zijn. Toch is het in de praktijk niet eenvoudig om daadwerkelijk te veranderen van sociale klasse, en blijkt sociale mobiliteit moeizaam te verlopen.

Toch waren de ontwikkelingen die de industriële revolutie met zich meebracht ingrijpend genoeg om een verschuiving te realiseren, denk bijvoorbeeld aan het ontstaan van een nieuwe middenklasse in de negentiende eeuw.

1.3 Soorten klassen

Zoals reeds vermeld wordt de Britse samenleving traditioneel opgedeeld in drie sociale klassen. Maar sociologisch onderzoek, in opdracht van de *British Broadcasting Corporation*, toont aan dat bovenstaande klassen achterhaald zijn doordat die klassen enkel opleiding en rijkdom in acht nemen (Grommen, 2013). Volgens hedendaagse sociologen zijn klassen gebaseerd op drie dimensies, namelijk economisch, sociaal en cultureel kapitaal. Bijgevolg werden de deelnemers van het onderzoek niet enkel bevraagd over economische aspecten zoals inkomen, spaargelden en waarde van de gezinswoning. Ook sociaal en cultureel kapitaal zijn belangrijke criteria van het onderzoek. Zo werden deelnemers ook bevraagd naar hun sociale contacten en bijhorende status alsook naar hun deelname aan culturele activiteiten (The Guardian, 2013). De resultaten van dat onderzoek tonen vier nieuwe klassen.

1.3.1 Elite

De meest bevoorrechte klasse in Groot-Brittannië wordt beschreven als de elite. Slechts zes procent van de Britse bevolking kan zich classificeren onder deze klasse (Savage, et al., 2013). Kenmerkend onderscheidt de elite zich van de rest van de klassen door de hoge hoeveelheden economisch kapitaal. Zo is het gemiddelde gezinsinkomen 89 000 pond (Savage, et al., 2013). Dat inkomen is ongeveer het tweevoudige van de volgende hoogste klasse. Ook het sociale en culturele kapitaal zijn bovengemiddeld. Aristocraten, parlamentsleden en bankiers zijn voorbeelden van de zogenaamde bevoorrechte klasse.

1.3.2 Gevestigde middenklasse

Leden van de gevestigde middenklasse, ongeveer vijftwintig procent van de Britse samenleving, hebben een hoge hoeveelheid economisch, sociaal als cultureel kapitaal. Deze sociale klasse wordt beschreven als de meest sociale en cultureel geëngageerde klasse (Savage, et al., 2013). Deze middenklasse vertegenwoordigt beroepen zoals ingenieurs, milieuprofessionals en stadsplanningsambtenaren.

1.3.3 Technische middenklasse

Als nieuwe sociale klasse vertegenwoordigt de technische middenklasse slechts zes procent van de Britse samenleving. Deze groep Britten is welvarend, maar heeft relatief weinig sociaal en cultureel kapitaal. Hierdoor heeft deze sociale klasse weinig sociale contacten, en is ze bijgevolg minder maatschappelijk betrokken. Sociale isolatie en culturele apathie zijn geen uitzondering in deze klasse (Grommen, 2013). Vliegtuigpiloten en fysische wetenschappers zijn veelvoorkomende voorbeelden.

1.3.4 Nieuwe welvarende werkers

De nieuwe welvarende werkers zijn een actieve groep van jonge Britten met een hoog niveau aan sociaal en cultureel kapitaal, maar met een gemiddeld inkomen. Deze Britten zijn voornamelijk mannelijke burgers. Zo wordt zevenenvijftig procent van de nieuwe welvarende werkers geïdentificeerd als man (Savage, et al., 2013). Beroepen in deze sociale klasse zijn doorgaans postbodes, kassamedewerkers en loodgieters.

1.3.5 Traditionele werkende klasse

Britten met een hogere ouderdom, namelijk een gemiddelde leeftijd van zesenzestig, vormen de traditionele werkende klasse. Deze klasse scoort laag op de drie vormen van kapitaal, maar is niet armoeding of achtergesteld (Savage, et al, 2013). Ze hebben bovendien in de meeste gevallen onroerende goederen van hoge waarde.

1.3.6 Opkomende bediende klasse

Leden van de opkomende bediende klasse, ongeveer vijftien procent van de Britse samenleving, zijn jonge Britten die wonen in stedelijke gebieden (Savage, et al., 2013). Deze klasse vertoont relatief weinig economisch kapitaal, maar is zeer sociaal en cultureel betrokken. Typische beroepen die onder deze klasse teruggevonden worden zijn koks, barpersoneel, assistenten, klantenserviceberoepen en muzikanten.

1.3.7 Precariaat

De meest achtergestelde klasse in Groot-Brittannië wordt omschreven als het precariaat. Deze klasse heeft zowel een zeer lage hoeveelheid economisch, sociaal als cultureel kapitaal. Met een gemiddelde van zeven contacten is het sociale bereik van deze klasse zeer klein (Savage, et al., 2013). Daarnaast bevinden ze zich in oude industriële gebieden die ver afgelegen zijn van de stedelijke centra. Het dagelijks leven van de leden in deze sociale klasse is onzeker en zorgwekkend. Langdurig werklozen maken doorgaans deel uit van deze laagste sociale klasse.

1.4 Geografische ligging

De geografische concentratie is verschillend naargelang de sociale klasse. Onderstaande voorbeelden geven een duidelijk beeld waar een bepaalde klasse hoofdzakelijk is gevestigd.

Zo zijn de woonplaatsen van de elite te vinden in het zuidoosten van Engeland, en vooral in welvarende gebieden rondom Londen zoals Kensington, Chelsea en Mayfair (Savage, et al., 2013). Verder is de traditionele werkende klasse geconcentreerd in oude industriële gebieden buiten het zuidoosten van Engeland, maar bevinden zich voornamelijk in Schotland, Wales en Noord-Ierland. Tot slot bevindt het precariaat zich ook in oude industriële gebieden, vaak ver gelegen van de stedelijke gebieden. Stoke-on-Trent is een veelvoorkomende woonplaats voor deze sociale klasse (Savage, et al., 2013).

2. National Health Service

2.1 Definitie

De *National Health Service* is het openbare gezondheidszorgsysteem van het Verenigd Koninkrijk (Gorsky, 2008). Het woord 'openbaar' refereert naar de mogelijkheid voor iedere inwoner van het Verenigd Koninkrijk om primaire en secundaire gezondheidszorg te ontvangen. Zo stonden bij de oprichting van het systeem drie principes centraal, namelijk het voldoen aan de behoeften van elke inwoner, de gratis behandeling op het moment van zorgverstrekking, en dit op basis van de klinische behoeften en niet op het vermogen om te betalen (NHS, 2009). Deze principes zijn van toepassing in de gezondheidszorg doordat het systeem wordt gefinancierd door nationale belastinggelden.

2.2 Oprichting

De *National Health Service* bestaat uit vier organisaties, namelijk de NHS in Engeland, Schotland, Wales en Noord-Ierland. In Engeland valt het gezondheidszorgsysteem onder het ministerie van Volksgezondheid. De gezondheidsdiensten van Wales, Schotland en Noord-Ierland worden echter beheerd door de eigen regering (Gorsky, 2008).

Bovenstaande vier systemen werden in 1948 opgericht door de toenmalige gezondheidsminister Aneurin Bevan als gevolg van sociale hervormingen na de Tweede Wereldoorlog. Een studie over de NHS maakt de aanleiding van het gezondheidszorgsysteem duidelijk: "in sommige opzichten had de oorlog de zaken gemakkelijker gemaakt. In afwachting van massale slachtoffers bij luchtaanvallen had de *Emergency Medical Service* de gemeentelijke en vrijwillige ziekenhuizen van het land in één overkoepelende organisatie ondergebracht, wat aantoont dat een nationale ziekenhuisdienst mogelijk was" (Delamothe, 2008).

Toch is het van belang om de verschillen aan te kaarten omtrent de werking van de *National Health Service* van Engeland, Wales en Noord-Ierland in vergelijking met de *National Health Service* van Schotland. Zo is de Schotse NHS onafhankelijk van bovenstaande gezondheidsstelsels. Verder maakt de NHS van Engeland gebruik van trusts (Alvarez-Rosete et al., 2005). Iedere trust heeft een invloed op ziekenhuisdiensten, gemeenschapsdiensten en andere aspecten van patiëntenzorg. Deze NHS-trusts bestaan niet in Schotland. In plaats daarvan heeft Schotland veertien regionale gezondheidsraden (Alvarez-Rosete et al., 2005). Deze raden zijn verantwoordelijk voor de bescherming en verbetering van de gezondheid van hun bevolking, en voor de levering van eerstelijnsgezondheidszorg. Ook geven deze raden bevelen aan ziekenhuis- en gemeenschapsdiensten, inclusief de diensten die worden verleend door onafhankelijke partijen zoals huisartsen, tandartsen, opticiens en openbare apothekers. Vervolgens worden de gezondheidsraden verder onderverdeeld in *Health and Social Care Partnerships* (Alvarez-Rosete et al., 2005).

Tot op de dag van vandaag wordt de culturele geschiedenis van de *National Health Service* besproken in films, televisieprogramma's, tekenfilms en literatuur. Bovendien wordt de instelling gezien als een natie die Groot-Brittannië meer dan enig ander verenigt (Adams, 2012).

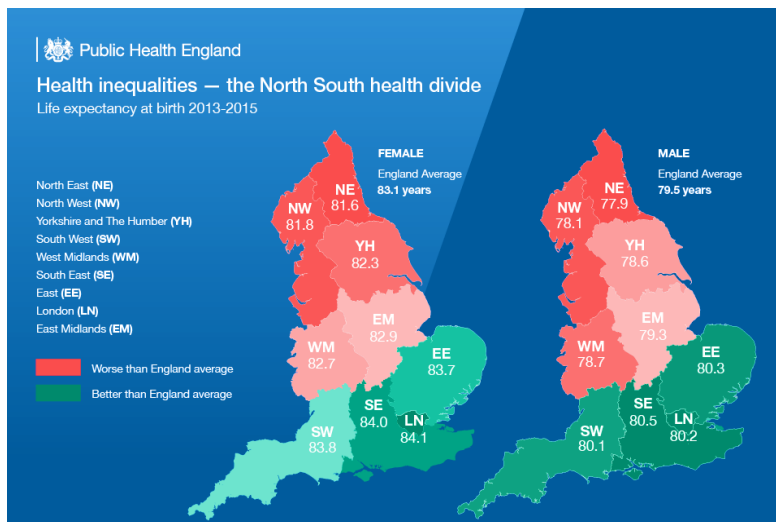
2.3 Vergelijking tussen 'Labour' en 'Conservatives'

Het ideaal van de *National Health Service* was om gezondheidszorg aan iedere inwoner te bieden, ongeacht rijkdom. Hoewel dat principe door iedereen werd gehandhaafd, waren Conservatieve parlementsleden voorstander voor het behoud van het lokale bestuur van de *National Health Service*. Zo wilden de Conservatieven bestaande regelingen met lokale autoriteiten behouden uit angst dat de gezondheidsdienst het persoonlijke element tussen arts en patiënt uit het oog zou verliezen (Hansard, 1946). De Conservatieven sloten zich dus aan bij het wetsvoorstel van Bevan om de lokale controle en eigendom van ziekenhuizen te behouden in plaats van nationaal eigendom van alle ziekenhuizen zoals de Labourregering voor ogen had (Morgan et al., 2002). Toch versloeg de Labourregering de Conservatieve amendementen waardoor er een eigendomsoverdracht plaatsvond van lokale ziekenhuizen en liefdadigheidsinstellingen naar de huidige *National Health Service*. Sinds die overdracht is het eigendomsprincipe zonder betrokkenheid van de particuliere sector verwaterd.

2.4 Ongelijkheid

Een goede gezondheid van de Britse samenleving is essentieel voor de welvaart in Groot-Brittannië. Op die manier kan de bevolking een actieve rol spelen op de arbeidsmarkt alsook in de gemeenschap (The Health Foundation, 2019).

Toch is de toegang tot de gezondheidszorg onevenredig verdeeld als gevolg van de systeemcrisis in de Britse klassenmaatschappij. Die ongelijkheid is een probleem dat zich voordoet aan de aanbodzijde. De aanbodzijde verwijst naar het serviceniveau dat het gezondheidszorgsysteem biedt aan elk individu (Eni-Olotu, 2016). Hoewel het vermijden van ongelijkheden een centrale doelstelling is sinds de opstart van de *National Health Service*, is gelijke toegang nog steeds niet gerealiseerd. Ongelijkheden worden gedefinieerd als: "oneerlijke en vermijdbare verschillen in gezondheid tussen de bevolking en tussen verschillende groepen in de samenleving. Deze omvatten hoe lang mensen waarschijnlijk zullen leven, de gezondheidsproblemen die ze kunnen ervaren en de zorg die voor hen beschikbaar is" (NHS, z.d.). Aansluitend op die ongelijkheden werd er een wet op de omgekeerde zorg beschreven: "de beschikbaarheid van goede medische zorg varieert meestal omgekeerd evenredig met de behoefte van de populatie die wordt bediend" (Hart, 1971). Die wet van Tudor Hart is een veelgebruikte uitdrukking voor de opvatting dat concurrentie in de medische sector de neiging heeft om ongelijkheden in de gezondheidszorg te vergroten (Hart, 1971). Zo maakt de marktwerking in de gezondheidszorg duidelijk dat de markt sociaaleconomische ongelijkheid kan creëren wanneer de toegang tot de zorg afhankelijk is van het vermogen om te betalen. Sociaaleconomische factoren beïnvloeden bijgevolg de gezondheidstoestand van de Britse bevolking aangezien een lagere sociaaleconomische status gepaard gaat met grotere zorgbehoeften (Asaria, et al., 2016). De gegevens van de *Public Health England* tonen aan dat inwoners in de meest achtergestelde gebieden in Groot-Brittannië de laagste levensverwachting hebben, en omgekeerd.

Bron: Public Health England. (2017, 8 september). Closing the health gap and reducing inequalities. UK Health Security Agency. Geraadpleegd op 22 november 2022, van <https://ukhsa.blog.gov.uk/2017/09/08/closing-the-health-gap-and-reducing-inequalities/>

Ook geeft het *Black Report*, gepubliceerd door het *Royal College of Paediatrics and Child Health*, duidelijk weer dat Britse kinderen uit kansarme gezinnen geconfronteerd worden met een slechtere gezondheidstoestand (Mayor, 2017). Deze kinderen hebben hogere sterftcijfers en hebben bovendien meer kans op astma, zwaarlijvigheid, diabetes, enzovoort. De president van bovenstaand Royal College, Neena Modi, heeft een duidelijke opmerking over de sociale ongelijkheid in de gezondheidszorg: "de gezondheid van baby's, kinderen en jongeren in het Verenigd Koninkrijk is de afgelopen dertig jaar aanzienlijk verbeterd. Maar het is tragisch dat de toekomstige gezondheid en geluk van een aanzienlijk en groeiend aantal in gevaar is vanwege een alarmerende kloof tussen arm en rijk" (Mayor, 2017). Hierdoor zal bij sprake van onrechtvaardige toegang de mogelijkheid bestaan dat bepaalde groepen suboptimale zorg ontvangen in verhouding tot hun behoeften. Bijgevolg ontstaan er slechtere ervaringen en gezondheidstoestanden.

Om deze situatie te remediëren zal een rechtvaardig systeem het gebruik van de diensten moeten loskoppelen van het individuele inkomen en de bijdragen in de systeemkosten (Asaria, et al., 2016). Zo financiert de *National Health Service* de systeemkosten via progressieve inkomstenbelasting. Op die manier subsidiëren de meer welvarende klassen van Groot-Brittannië de mensen die meer nood hebben aan medische zorg.

Toch kan door de privatisering van de *National Health Service* de rechtvaardigheid van het gezondheidszorgsysteem betwist worden. Privatisering kan als volgt gedefinieerd worden: "Activa of diensten die voorheen in handen waren van de staat, komen in handen van particuliere bedrijven. Deze bedrijven zouden gebruikers dan rechtstreeks kosten in rekening brengen voor het gebruik van hun dienst, hoewel de prijzen voor openbare diensten doorgaans door de overheid worden gereguleerd" (Lister, 2012). Dit proces zorgt voor een meer gedisciplineerde en efficiëntere werking van de openbare organisatie om beter te voldoen aan de verwachtingen van de markt. Zo pleitte de Conservatieve geleide coalitieregering van David Cameron, Conservatief premier tussen 2011 en 2016, namelijk voor een zeer controversieel wetsvoorstel om de *National Health Service* te hervormen, bestaande managementstructuren af te schaffen, dienstverleners open te stellen voor particuliere concurrentie en een concurrerend marktsysteem (Lister, 2012). Deze voorstellen zijn

tegenstrijdig met de basisprincipes van de *National Health Service*. Tegenstanders van deze privatisering stellen dat verregaande privatisering van de gezondheidszorg overeenkomt met een achteruitgang in kwaliteit, en een aanzienlijke stijging van sterftcijfers door behandelbare oorzaken (The Guardian, 2022).

Echter wordt de inzet van de moderne Conservatieve Partij op de vrije marktwerking en privatisering bepaald door Margaret Thatcher. Thatcher, voormalig Conservatief premier tussen 1975 en 1990, wordt veelvuldig geassocieerd met het beleid van Thatcherisme. Zo waren vrije marktwerking en privatisering belangrijke criteria voor Margaret Thatcher. De voormalig Conservatief premier was namelijk voorstander van deregulering alsook het beperken van de overheidsinterventie (Gamble, 1994). Haar beleid was bijgevolg gericht op het verminderen van regelgeving, en het vergoten van de autonomie van marktactoren. Door de overheidsinterventie te beperken wilde Thatcher de vrije marktwerking en de concurrentie bevorderen. Dit beleid heeft een aanzienlijke invloed gehad op de Conservatieve Partij aangezien ze vasthouden aan bovenstaande principes om de economische groei en efficiëntie te bevorderen (Gamble, 1994).

Nochtans hebben de meeste Conservatieven van Groot-Brittannië een positieve visie omtrent deze privatisering. De welvarende sociale klassen hebben een voorkeur voor private gezondheidszorg aangezien deze zorg verschillende voordelen biedt ten opzichte van de *National Health Service*. Ten eerste zijn de wachttijden bij de private gezondheidszorg korter voor een eerste afspraak of behandeling. Zo kunnen de wachttijden bij de *National Health Service* oplopen tot achttien weken voor niet-urgente behandelingen (Exley et al., 2012). Verder biedt de private gezondheidszorg de mogelijkheid aan tot een tweede mening van een specialist, alsook behandelingen die niet beschikbaar zijn in de *National Health Service*. Ten derde hebben Britse inwoners de keuze uit meerdere ziekenhuizen waar ze de behandeling wensen te ontvangen. Bovendien hebben deze private zorginstellingen een hogere ratio tussen personeel en patiënten ten opzichte van de *National Health Service*. Dit verbetert verschillende factoren zoals hygiënenormen, hersteltijden en patiënttevredenheid. Tot slot beschikken deze private ziekenhuizen over privékamers met eigen badkamer, hebben patiënten de keuze uit voortreffelijke menu's, en kunnen ze gebruik maken van een televisie en internet (Exley et al., 2012). Bovenstaande elementen komen logischerwijs met een zekere kostprijs. Zo is de kostprijs voor private gezondheidszorg gemiddeld 1 500 pond per jaar (Exley et al., 2012). Maar deze kostprijs kan verschillen naargelang de leeftijd, medische geschiedenis, locatie, enzovoort. Hoewel er verschillende voordelen verbonden zijn aan de private gezondheidszorg, maakt slechts 10,5 procent van de welvarende sociale klassen gebruik van deze gezondheidszorg (The Commonwealth Fund, 2020). Dit maakt duidelijk dat de *National Health Service* steeds blijft bestaan naast de private gezondheidszorg.

2.5 Huisvesting

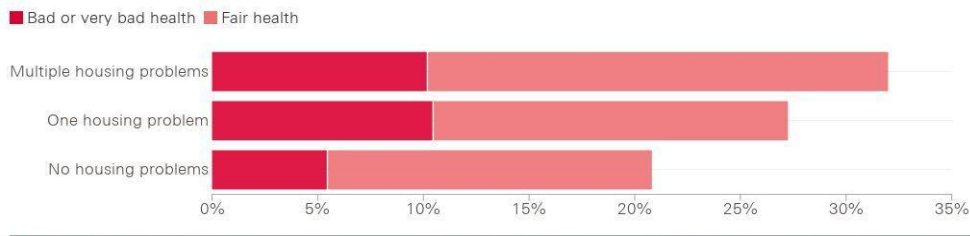
De huisvesting van Britse inwoners kan een aanzienlijke impact hebben op de gezondheidstoestand. Zo kan huisvesting een positieve bijdrage leveren aan de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen (The Health Foundation, z.d.). Die bijdrage kan geleverd worden indien de staat en de aard van de huizen naar behoren zijn. Toch geven achtentwintig procent van de particuliere huurders aan dat ze een slechte gezondheidstoestand ervaren doordat ze in niet-fatsoenlijke huizen wonen (The

Health Foundation, 2021). Niet-fatsoenlijke woningen worden gedefinieerd als “woningen die een onmiddellijk gevaar vormen voor de gezondheid van een persoon, niet in een redelijke staat van onderhoud verkeren, geen moderne voorzieningen hebben of niet goed geïsoleerd of verwarmd zijn” (The Health Foundation, 2013). Daarnaast wordt overbevolking, een huishouden met meer mensen dan er geschikte kamers zijn, ervaren als een huisvestingsprobleem. Bovendien is de onbetaalbaarheid van de woningen een criterium waar rekening mee gehouden moet worden wanneer er een koppeling wordt gemaakt tussen huisvesting en de gezondheidstoestand. Woningen worden als onbetaalbaar gezien als een huishouden meer dan een derde van het netto-inkomen besteedt aan woonlasten (The Health Foundation, 2013).

Onderstaande grafiek toont het percentage Britten die hun gezondheidstoestand als minder goed ervaren, afhankelijk van het aantal huisvestingsproblemen. Zo worden de betaalbaarheid van de woningen, overbevolking of niet-fatsoenlijke woningen geclassificeerd als huisvestingsproblemen.

Having multiple housing problems is associated with worse health than having just one housing problem

Self-rated health of head of household by number of housing problems relating to overcrowding, affordability, and non-decent accommodation: England

The Health Foundation © 2022 Source: Health Foundation analysis of the English Housing Survey, data is for 2012/13 • Note: Housing problems are defined as overcrowding, paying more than a third of income on housing costs, and having a non-decent property.

Bron: The Health Foundation. (2021, 19 april). Relationship between health and number of housing problems. The Health Foundation. Geraadpleegd op 24 november 2022, van <https://www.health.org.uk/evidence-hub/housing/multiple-housing-problems/relationship-between-health-and-number-of-housing-problems>.

2.6 Covid-19 impact

Het verminderen van de ongelijkheden, namelijk de kloof tussen arm en rijk, is een aanzienlijke uitdaging op het gebied van de gezondheidszorg. Zo is de covidpandemie een ongekennde uitdaging geweest die duidelijk heeft gemaakt dat de ongelijkheden in de samenleving blijven bestaan. Door die bijkomende druk was er een noodzaak om de voorzieningen te heroriënteren. Die heroriëntatie zorgde ervoor dat structurele problemen, zoals lange wachttijden, in verband met het Britse gezondheids-en sociale zorgsysteem aan het licht zijn gekomen. De wachttijden voor niet-Covid-19-patiënten zijn aanzienlijk gestegen als gevolg van de noodzakelijke behandelingen voor Covidpatiënten. Zo was de wachttijd voor testen, operaties en routinebehandelingen voorgaande aan de covidpandemie minder dan vijftientig weken, maar is ondertussen opgelopen tot vierenvieftig weken (Finch, 2022). De *National Health Service* geeft aan dat 5,5 miljoen patiënten moeten wachten op dergelijke behandelingen. Bovendien wordt er geschat dat het aantal wachtende patiënten de komende jaren gaat stijgen tot 13 miljoen. (Finch, 2022). Om die behandelingsachterstanden weg te werken, zonder gecoördineerde actie, zal de *National Health Service* tot tien jaar extra kosten hebben.

Een tekort aan arbeidskrachten is een volgend probleem waar de *National Health Service* mee werd geconfronteerd gedurende de coronapandemie. Door die pandemie was er een grotere vraag naar gezondheidszorg waardoor de arbeidskrachten enerzijds langere werkdagen hadden, en anderzijds blootgesteld werden aan meer risico's. Dat had een negatieve invloed op het welzijn en ziekteverzuim van het personeel (Finch, 2022).

2.7 Cost-of-living crisis

Tot slot heeft de *cost-of-living crisis* ook een impact op de gezondheidstoestand van de Britse populatie. *Cost-of-living crisis* verwijst naar een daling van het reële beschikbare inkomen. Die daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de inflatie een snellere stijging kent dan de lonen. Bovendien is die crisis door recente belastingverhogingen verergerd (Webster & Neal, 2022). Volgens *The Health Foundation* verkeren één op zes huishoudens in ernstige financiële moeilijkheden met gevolgen voor de gezondheid. Gezinnen met een lagere sociaaleconomische status lopen meer risico door de stijgende kosten van levensonderhoud (Finch, 2022). Die gezinnen geven aan dat ze ten minste één persoon met een slechte gezondheid in het gezin aantreffen.

De stijgende kosten van levensonderhoud kunnen op verschillende manieren de gezondheid van de Britse samenleving beïnvloeden. Zo is het voor vele Britten bijvoorbeeld niet meer vanzelfsprekend om hun huizen te verwarmen vanwege de hoge energierekeningen. De gezondheid van ouderen en kwetsbaren zal bijgevolg verslechteren (The Economist, 2022). Zo geeft een onvoldoende warme woning het risico om luchtwegaandoeningen te ontwikkelen. Bovendien is er een risico op ondervoeding wanneer Britse inwoners zich niet voldoende voedsel kunnen veroorloven (Finch, 2022). Daarnaast kan stress, angst of depressie ontstaan door de constante zorg over het hebben van voldoende middelen om rekeningen of eten te betalen (Finch, 2022).

Bovenstaande elementen zijn een steeds groter wordende bezorgdheid voor Britse inwoners vanwege de energiecrisis van afgelopen jaar. Zo wordt de inflatie voornamelijk gedreven door de stijgende energieprijzen. Als gevolg betaalden Britse gezinnen 88,9 procent meer voor elektriciteit, gas en andere brandstoffen in vergelijking met voorgaande jaar (Global Times, 2022). Ook de prijzen van eten en niet-alcoholische dranken stegen met 16,5 procent in vergelijking met voorgaande jaar (Global Times, 2022). Dit leidt voor vele gezinnen tot het *heat-or-eat* dilemma. Britse gezinnen zullen een afweging maken tussen hun voedselconsumptie en de mate waarin hun woning wordt verwarmd (Burlinson et al., 2022). Deze crisis omtrent energieprijzen zal iedere sociale klasse treffen, maar de lage inkomensgezinnen hebben meer kans op een onvoldoende maandelijks budget (Burlinson et al., 2022). Dat heeft een invloed op de gezondheid van Britse inwoners, zowel op korte als op lange termijn. Belangrijke gevolgen hiervan zijn een hoge bloeddruk en een verzwakt immuunsysteem.

3. Onderwijs

3.1 Definitie

Onderwijs is een essentieel criterium voor de ontwikkeling van kinderen alsook de samenleving (UNICEF, 2019). Zo heeft een goed onderwijssysteem een directe impact op de kansen die kinderen in de toekomst ontvangen. Onderwijs wordt gedefinieerd als "het overbrengen van kennis, vaardigheden en attitudes met vooraf vastgelegde doelen. Daarbij houdt men rekening met een

beginsituatie, volgt men een onderwijsstrategie en worden de resultaten geëvalueerd, onder meer door toetsing" (CBS, 2022). Bovendien wordt onderwijs gegeven binnen een overheid bepaalde structuur door personen met een daarbij horend diploma zoals onderwijzers, leraren en docenten.

3.2 Soorten scholen

3.2.1 State schools

3.2.1.1 Definitie

State schools zijn scholen die gefinancierd worden door de lokale overheid of rechtstreeks door de overheid (Higham, 2014). Door middel van deze scholen kunnen leerlingen genieten van gratis onderwijs. De meest voorkomende *state schools* zijn gemeenschapsscholen. Deze scholen worden niet beïnvloed door het bedrijfsleven of religieuze groeperingen en volgen bovendien het nationale curriculum. *State schools* zijn een veelgebruikte vorm aangezien deze scholen onderwijs bieden aan drieënnegentig procent van de Britse schoolkinderen (Higham, 2014).

3.2.1.2 Toelating

Elk kind tussen de vijf en de zestien jaar heeft het wettelijk recht op een plaats op een openbare school (Higham, 2014). Mogelijks krijgen kinderen een plaats aangeboden op een school die zij verkiezen, maar dit kan niet worden gegarandeerd. Elke school heeft namelijk een toelatingslimiet. Wanneer de scholen meer aanvragen ontvangen dan er plaatsen beschikbaar zijn houden de scholen rekening met een aantal toelatingscriteria. Voorbeelden van deze toelatingscriteria zijn: het kind heeft een broer of zus die op de school zit op het moment dat het kind begint of een kind woont in het gebied dat door de school wordt bediend of zijn huis ligt dicht bij de school (Higham, 2014).

Verder kunnen toelatingsautoriteiten ook gebruik maken van een systeem van willekeurige toewijzing of *banding* (Higham, 2014). Dit helpt ervoor te zorgen dat een school leerlingen heeft met verschillende vaardigheidsniveaus.

Indien een kind in aanmerking komt voor meer dan één van de door hun gekozen scholen, dan krijgt het kind een plaats aangeboden op de school die bij de aanvraag het hoogst genoteerd staat. Als geen van de gekozen scholen een plaats aanbiedt omdat andere kandidaten beter aan de criteria voldoen, moet de plaatselijke autoriteit een plaats op een andere school aanbieden (Higham, 2014).

3.2.2 Grammar schools

3.2.2.1 Definitie

Grammar schools zijn door de staat gefinancierde middelbare scholen die leerlingen maximaal voorbereiden op het hoger onderwijs. Zo wordt het onderwijs dat wordt aangeboden aan de kinderen, in tegenstelling tot de private scholen, door de staat betaald (British Broadcasting corporation, 2016). Bijna de helft van deze *grammar schools* beschouwen zichzelf als 'selectieve autoriteiten' aangezien slechts één op vijf kinderen wordt geselecteerd op basis van hun prestaties bij een toelatingsexamen. Er zijn momenteel honderddrieënzestig *grammar schools* in zesendertig Engelse gemeenten. Deze scholen zijn verantwoordelijk voor het onderwijs van 167 000 leerlingen (British Broadcasting corporation, 2016). Toch is het niet altijd duidelijk welke scholen daadwerkelijk *grammar schools* zijn. Zo hebben sommige scholen het woord 'grammar' in hun naam, maar worden niet

geclassificeerd als een *grammar school*. The Manchester Grammar School en Royal Grammar School Guildford zijn hier voorbeelden van (British Broadcasting corporation, 2016).

3.2.2.2 *Geschiedenis*

De term *grammar school* is in de middeleeuwen bedacht voor scholen die Latijnse grammatica onderwezen. Maar de moderne *grammar schools* dragen die naam als gevolg van de onderwijswet van 1944. Deze wet voorziet een tripartiet onderwijssysteem dat voor iedereen toegankelijk was (British Broadcasting corporation, 2016). Dit tripartiete systeem bestond uit *grammar schools* voor de meest bekwame kinderen, tertiaire scholen voor degenen met een technische aanleg en tot slot middelbare scholen voor alle anderen. Toch zijn er in werkelijkheid weinig tertiaire scholen geopend, en de middelbare scholen werden in veel gebieden een synoniem voor de 'zondagsschool'.

In haar streven naar meer gelijkheid begon de Britse regering van Labour, premier Harold Wilson, in 1965 met de geleidelijke afschaffing van *grammar schools* ten gunste van de andere onderwijssystemen. De snelste veranderingen werden doorgevoerd in gebieden die door Labour werden gecontroleerd, terwijl sterk Conservatieve districten langzaam of helemaal geen vooruitgang boekten (British Broadcasting corporation, 2016). Als gevolg van de druk van de ouders, bezorgd over het verlies van onderwijskwaliteit, alsook van beslissingen op lokaal niveau hielden bepaalde autoriteiten vast aan hun *grammar school*. In 1998 verbood de *Labour School Standards and Framework Act* de oprichting van nieuwe *grammar schools*. Met andere woorden is Labour een tegenstander voor de oprichting van meerdere *grammar schools* aangezien deze scholen de gelijkheid in het Britse onderwijs zouden ondermijnen. Bovendien werd de status quo door de Liberaal-Democraten gehandhaafd door de sluiting van bestaande scholen of opening van nieuwe scholen te vermijden (British Broadcasting corporation, 2016). Tot slot geeft de Conservatieve Partij de toestemming voor de uitbreiding van alle goede scholen, namelijk de *grammar schools*, de *state schools* en de *public schools*.

3.2.2.3 *Toelating*

In tegenstelling tot andere staatsscholen kunnen *grammar schools* door middel van een toelatingsprocedure kiezen welke leerlingen zij toelaten. Elke kandidaat-leerling dient het zogenaamde 11+ toelatingsexamen af te leggen (British Broadcasting corporation, 2016). Deze naam is afkomstig van het feit dat kinderen worden getest in het laatste jaar van de basisschool, namelijk op een leeftijd van elf jaar. Deze testen omvatten wiskundige vragen, Engels, en vragen waarbij kinderen zowel verbaal als non-verbaal moeten redeneren. Een school die haar leerlingen kan selecteren op basis van academische capaciteiten heeft een verhoogde kans op goede academische resultaten.

Hoewel er in enkele gebieden van Groot-Brittannië geen *grammar schools* zijn, hebben kinderen uit andere gebieden nog steeds de kans om toegelaten te worden tot een *grammar school*. Toch geven scholen een voorkeur aan kinderen die binnen een bepaald gebied wonen of een redelijke reistijd naar de school kennen (British Broadcasting corporation, 2016).

3.2.2.4 Controverse

De meningen omtrent *grammar schools* zijn verdeeld. Zo geloven voorstanders dat elk kind over de nodige capaciteiten beschikt om een goede score te behalen op het toelatingsexamen. Kinderen krijgen op die manier een kans voor een goede opleiding en toekomst, ongeacht de sociale klasse. Tegenstanders wijzen erop dat zeer weinig kinderen uit lage inkomensgroepen onderwijs volgen op dit soort scholen. De *grammar schools* worden door de tegenstanders beschouwd als het domein van de middenklasse die door middel van intensieve privélessen en een woning in een goede omgeving worden toegelaten in de scholen.

De *grammar schools* willen dit beeld ontkrachten. Ze willen namelijk de meest capabele kinderen aantrekken in plaats van kinderen die het best voorbereid zijn op het toelatingsexamen. Hiervoor herzien de scholen meermaals de toelatingsprocedures en examenstructuur zodat ouders het systeem niet kunnen manipuleren (British Broadcasting corporation, 2016). Bovendien reserveren sommige scholen, zoals King Edward VI Camp Hill School, twintig procent van de plaatsen voor kinderen met een leerlingenpremie.

3.2.3 Public schools

3.2.3.1 Definitie

Public schools, ook wel onafhankelijke scholen of privéscholen genoemd, zijn een relatief kleine groep Britse instellingen die tegen betaling middelbaar onderwijs geven (Barrow, 2013). Deze scholen zijn onafhankelijk van het overheidssysteem, zowel wat de middelen als het bestuur betreft. Met andere woorden wordt elke door de overheid geregistreerde school die zonder overheidsfinanciering werkt geclassificeerd als *public school*. Er zijn ongeveer tweeduizendvijfhonderd public schools in Groot-Brittannië die verantwoordelijk zijn voor het onderwijs van 600 000 kinderen (Tikkanen, 2020). Zo zijn Eton College, Harrow school en Winchester College welgekende voorbeelden. De inschrijvingskosten zijn tegenwoordig hoog, wat een contrast vormt met het doel waarvoor de *public school* gesticht werd. De kosten kunnen namelijk variëren van 12 000 tot 35 000 pond per jaar (Tikkanen, 2020).

Verder moeten de *public schools* net zoals iedere geregistreerde school in Groot-Brittannië, ondanks hun onafhankelijkheid, voldoen aan de officiële normen op het gebied van onderwijs, gezondheid en veiligheid (Tikkanen, 2020).

3.2.3.2 Geschiedenis

De typische grote *public school* zoals Eton, Harrow, Winchester, Westminster, Rugby, Shrewsbury of Charterhouse, is voortgekomen uit een instelling die door één weldoener in de late Middeleeuwen werd opgericht (Tikkanen, 2020). Dergelijke liefdadigheidsinstellingen, bijna altijd alleen voor mannen, waren meestal bedoeld om plaatselijke jongens met een relatief bescheiden achtergrond op te leiden. Vanaf ongeveer de 17e eeuw maakten de hogere klassen steeds meer gebruik van het onderwijs dat deze stichtingen boden. De *public schools* werden gezien als voorbereiding op de universiteiten van Oxford en Cambridge. Bovendien werden vanaf het einde van de 19de eeuw een aantal *public schools* opgericht voor meisjes.

De impact van de *public schools* in Groot-Brittannië was historisch gezien enorm. Het bepaalde namelijk de norm voor gedrag in het leven van de Britse ambtenaren van het begin van de 19de eeuw tot het midden van de 20ste eeuw (Tikkanen, 2020).

3.2.3.3 Toelating

Voor de toelating op een *public school* dienen kinderen een *common entrance* examen af te leggen (Barrow, 2013). Deze examens beoordelen of een kind het vereiste academisch niveau van de school bereikt. Kinderen leggen deze examens af wanneer ze, in het geval van meisjes, een leeftijd van elf jaar hebben bereikt. Jongens leggen deze examens af bij het bereiken van een leeftijd van dertien jaar. Deze examens bevatten wiskundige vragen, wetenschappelijke vragen alsook vragen omtrent de Engelse taal (Barrow, 2013). De kinderen zijn geslaagd wanneer ze een score van zeventig procent of meer behalen.

3.3 Ongelijkheid

Het inkomen van de ouders is een belangrijke factor voor de schoolprestaties van kinderen alsook voor de mogelijkheden voor het afronden van een universitaire opleiding. Zo hebben kinderen die afkomstig zijn van gezinnen met lage inkomens meer kans op slechtere onderwijsresultaten dan hun rijkere leeftijdsgenoten (Habitat for Humanity, 2021). Deze inkomenskloof, die wordt gekenmerkt door het verschil in lees- en rekenvaardigheden tussen de laagste en de hoogste inkomens, is ondanks grootschalige overheidsprogramma's sinds de jaren vijftig blijven bestaan en sommige studies tonen een groeiende kloof aan.

Verder heeft het opleidingsniveau van kinderen een rol in de economische mobiliteit over de generaties heen. Zo hebben kinderen uit gezinnen met ten minste twee generaties lage inkomens ongeveer zesendertig procent minder kans om een universitaire opleiding te volgen in vergelijking met kinderen uit gezinnen met hoge inkomens (Habitat for Humanity, 2021). Dit zal resulteren in minder kansen om als volwassene een hoger salaris te verdienen.

3.4 Huisvesting

Zowel de locatie als de staat van het huis waarin een kind opgroeit spelen een belangrijke rol in de fysieke, cognitieve en emotionele ontwikkeling en welzijn van het kind. Zo zijn kinderen uit gezinnen met lage inkomens die in een ondermaatse leefomgeving wonen vatbaarder voor ongunstige ademhalingsresultaten en loodvergiftiging. Dit zal een directe impact hebben op het onderwijs doordat een betere huisvesting zal leiden tot een betere aanwezigheid, betere cognitieve en gedragsmatige gezondheid alsook betere schoolprestaties (Habitat for Humanity, 2021). Met andere woorden hebben positieve onderwijsresultaten een rechtstreeks verband met een betaalbare en stabiele woning.

Verder kan het leven in een overvolle woning leiden tot een gebrek aan privacy, luide studieomgevingen, slaapstoornissen en gedragsproblemen (Habitat for Humanity, 2021). Dit kan directe gevolgen hebben op de leerprestaties en het opleidingsniveau van kinderen. Zo zijn gezinnen met lage inkomens meer geneigd om samen te wonen of een huishouden te delen met andere

volwassenen, zoals grootouders, andere familieleden of vrienden om op die manier te kunnen besparen op de huisvestigingskosten. Jongeren die in een overbevolkte woning leven, hebben minder kans om op 19-jarige leeftijd de middelbare school af te ronden en hebben meer kans om op 25-jarige leeftijd minder jaren onderwijs te hebben genoten dan hun leeftijdsgenoten die in een niet-overbevolkte woning leven (Habitat for Humanity, 2021).

Methodologie

Om een duidelijk en uitgebreid antwoord te geven op de onderzoeksvraag wordt er in deze thesis gefocust op een kwalitatieve analyse van discours en documenten. Zo wordt kwalitatief onderzoek gedefinieerd als: "een vorm van empirisch onderzoek waarbij overwegend gebruik gemaakt wordt van gegevens van kwalitatieve aard en dat als doel heeft onderzoeksproblemen in of van situaties, gebeurtenissen en personen te beschrijven en te interpreteren" (Reulink et al., 2005). Met andere woorden zijn kwalitatieve gegevens gebaseerd op de eigenschappen en waarden van de onderzochte situatie. Hoeveelheden, frequenties en omvang worden dus niet in rekening gebracht.

Dataverzameling

Het afnemen van interviews is om verschillende redenen onhaalbaar bij de huidige onderzochte situatie. Zo is de afstand tussen België en Groot-Brittannië te groot waardoor de onderzoeker gebruik moet maken van de hoge snelheidstreinen of het vliegtuig. Deze transportmodi komen met een zekere kostprijs. Doordat de onderzoeker slechts een masterstudente is, beschikt zij niet over het budget om meerdere keren naar Groot-Brittannië te reizen. Daarnaast zijn er onvoldoende connecties waardoor niet elke sociale klasse bereikt kan worden. Dat zou leiden tot een onvoldoende antwoord op de onderzoeksvraag aangezien die vraag focust op de gehele klassenmaatschappij.

Om bovenstaande redenen wordt er in deze paper gefocust op *desk research*. Dit betekent dat er data wordt verzameld aan de hand van bestaand onderzoek dat is uitgevoerd door een andere onderzoeker of organisatie (Ravenstein, 2019). Zo zijn verschillende wetenschappelijke artikelen geraadpleegd op basis van Google Scholar. Deze zoekmachine geeft gepubliceerde artikelen van bijvoorbeeld Elsevier en Springer. Zowel recente als meer gedateerde papers zijn bestudeerd met betrekking tot de Britse klassenmaatschappij, de *National Health Service* en het Britse onderwijs. Daarnaast is een grote hoeveelheid krantenartikelen geraadpleegd. Deze artikelen zijn afkomstig van het online aanbod van Britse kranten. Er wordt enkel rekening gehouden met recente artikelen uit drie specifieke kranten, namelijk *The Guardian*, *The Economist* en *The Daily Telegraph*. Deze kranten worden geanalyseerd om een vergelijking te maken tussen de standpunten van politiek links en politiek rechts tegen de achtergrond van de huidige economische crisis binnen de Britse klassenmaatschappij. In onderstaande tabel worden de gebruikte kranten verder beschreven.

Tabel 1: weergave krantkenmerken

Krant	Kenmerken
<i>The Guardian</i>	<i>The Guardian</i> is een wereldwijde nieuwsorganisatie die onbevreesde onderzoeksjournalistiek levert. De Britse krant probeert een stem te geven aan machtelozen waardoor deze krant beschouwd wordt als één van de meest serieuze en gerespecteerde kranten in Groot-Brittannië. <i>The Guardian</i> is uitgesproken anti-Conservatief, en wordt sterk geassocieerd met de linkerzijde van het politieke spectrum.

<i>The Economist</i>	<i>The Economist</i> wordt beschouwd als een invloedrijke Britse krant waarbij artikelen wekelijks worden uitgebracht. Als centrum-rechts gepositioneerde krant wordt er gefocust op politieke ontwikkelingen op internationaal economisch gebied. Bovendien worden lezers geholpen met het begrijpen van grote drijfveren voor verandering op vlak van economie, technologie, financiën en geopolitiek. Hoewel economisch eerder liberaal is, is <i>The Economist</i> politiek ongebonden met een sterke nadruk op <i>fact reporting</i> .
<i>The Daily Telegraph</i>	<i>The Daily Telegraph</i> , een Britse ochtendkrant, is een krant die al honderdvijfenzestig jaar bekend staat voor kwaliteit, autoriteit en geloofwaardigheid. Ze is uitgesproken Conservatief, vandaar de bijnaam 'Torygraph'. Ze pleit voor een beperkte overheid, lage belastingen en verregaande privatisering.

Bron 1: The Guardian (z.d). Since 1821 the mission of the Guardian has been to use clarity and imagination to build hope. The Guardian. Geraadpleegd op 3 december 2022, van <https://www.theguardian.com/about>.

Bron 2: The Economist (z.d). Our story: Inspiring progress globally. The Economist. Geraadpleegd op 3 december 2022, van <https://www.economistgroup.com/about-us>

Bron 3: The Daily Telegraph (z.d). About us: A rich and unique history. The Daily Telegraph. Geraadpleegd op 3 december 2022, van <https://corporate.telegraph.co.uk/about-us/>.

Inclusie- en exclusiecriteria

Voor de uitgeschreven resultaten van deze paper is enkel gebruik gemaakt van data uit het jaar 2022 en 2023. Doordat deze paper focust op de impact van de huidige economische crisis op de klassenmaatschappij in Groot-Brittannië is het van cruciaal belang dat enkel zeer recente artikelen worden geraadpleegd. Bovendien is onderzoek over de klassenmaatschappij, gezondheidszorg en onderwijs in andere landen dan Groot-Brittannië niet opgenomen in deze paper.

Daarnaast is het onderzoek enkel gebaseerd op Britse inwoners die gecategoriseerd worden onder één van de zeven sociale klassen. Hierdoor worden vakantiegangers en werknemers die tijdelijk in Groot-Brittannië verblijven als gevolg van een zakenreis niet opgenomen in het onderzoek.

Onderzoeksverloop

De huidige crisissen, zoals de *cost-of-living* crisis, hebben een enorme impact op de welvarendheid van Groot-Brittannië en het welbevinden van zijn inwoners. Hierdoor besteedt de media ruime aandacht aan de huidige malaise en eventuele veranderingen binnen het politieke en sociale landschap. Door het actuele thema zijn er duizenden artikelen beschikbaar wat betekent dat er veel input voorhanden is. De meningen van verschillende politieke actoren worden in verschillende krantenartikelen aangehaald. Dat is een meerwaarde voor het onderzoek.

Verder is de zoektocht naar de juiste literatuur probleemloos verlopen met uitzondering van één deelvraag. Zo was de literatuur over het ontstaan van de klassenmaatschappij in Groot-Brittannië eerder onduidelijk. Meerdere wetenschappelijke artikelen die gezocht werden op verschillende zoektermen en kernbegrippen zijn vergeleken en samengebracht. Bovendien is voor die deelvraag ook gebruik gemaakt van boeken.

Data-analyse

Informatie die is verzameld om de onderzoeksvraag te beantwoorden is afkomstig van wetenschappelijke literatuur alsook krantenartikelen. Om op een gestructureerde manier deze informatie te vergaren is gebruik gemaakt van specifieke zoektermen en kernbegrippen. Voorbeelden van deze zoektermen zijn: *British class society, National Health Service, crisis Great-Britain, education Great-Britain, cost-of-living crisis Great-Britain*. Ook wordt elke bron individueel gelezen voor het verzamelen van relevante informatie. Daarnaast is het van belang dat de gezochte informatie wordt omgezet in eigen woorden.

Zoals reeds vermeld wordt in deze paper geen gebruik gemaakt van interviews. Hierdoor wordt er op voorhand ook geen codeerproces uitgeschreven. Open, axiale en selectieve codes worden bijgevolg niet gehanteerd. Daarnaast is er geen nood aan het transcriberen van de interviews.

Validiteit en betrouwbaarheid

Het is van belang dat een onderzoek een zekere mate van validiteit en betrouwbaarheid heeft. Zo beschrijft de betrouwbaarheid van een onderzoek hoe de onderzoeksmethode een criterium meet. Wanneer metingen worden herhaald moeten dezelfde resultaten bekomen worden. Echter kan een betrouwbare meting toch een verkeerde weergave van de realiteit bieden waardoor het onderzoek niet valide is. Bij validiteit wordt de vraag gesteld of de bekomen resultaten correct zijn. De resultaten moeten namelijk overeenkomen met de werkelijke eigenschappen in de sociale wereld (Benink et al., 2010).

Naar aanleiding van de validiteit is de literatuurstudie voornamelijk gebaseerd op wetenschappelijke artikels. De validiteit wordt met andere woorden gewaarborgd door een aantal criteria. Zo wordt een wetenschappelijk artikel normaliter gepubliceerd in een *journal*. Vooraleer deze artikelen worden gepubliceerd presenteren wetenschappers de resultaten van het onderzoek om bijgevolg de betekenissen te discussiëren alsook hypothesen en theorieën op te stellen (Popper, 1902). Daarnaast zijn er criteria waardoor de juistheid van de artikelen gecontroleerd kan worden. Zo zijn bronvermeldingen nauwkeurig, de gebruikte onderzoeksmethoden worden nauwkeurig beschreven, en bevat het artikel de toetsing van andere wetenschappers. De gebruikte wetenschappelijke artikelen in deze paper voldoen aan bovenstaande criteria. Maar enkel wanneer de literatuur relevant is voor de onderzoeksvraag wordt deze opgenomen in de literatuurlijst. Om een hoge betrouwbaarheid te garanderen zijn meer dan vijftig artikelen geraadpleegd en vergeleken.

Resultaten

1 Klassenmaatschappij

Groot-Brittannië werd de afgelopen jaren geconfronteerd met ongekende crisissen zoals de coronapandemie, de Brexit alsook de economische neergang. Deze crisissen hebben een aanzienlijke invloed gehad op de Britse klassenmaatschappij, waarbij bestaande ongelijkheden zijn vergroot en nieuwe ongelijkheden ontstonden. Zo zijn de ongelijkheden in termen van toegang tot de gezondheidszorg, huisvesting en economische zekerheid aan het licht gebracht.

De meest kwetsbare sociale klassen zijn het zwaarst getroffen door bovenstaande crisissen, terwijl de rijkste Britse inwoners weinig of geen gevolgen ervaren. In tegenstelling leveren deze crisissen zelfs economische voordelen op voor de elite. De rijkste één procent kent namelijk sinds 2020 een toename van 21 biljoen pond in het eigen vermogen. Dat bedrag is ongeveer het tweevoudige van de overige 99 procent van de wereldbevolking (Oxfam, 2023). Als er specifiek wordt gekeken naar Groot-Brittannië kan er geconcludeerd worden dat de rijkste één procent meer vermogen bezit dan zeventig procent van de Britse inwoners. Deze extreme kloof wordt in onderstaand citaat, geschreven door de CEO van Oxfam, duidelijk weergegeven:

"De huidige economische realiteit is een belediging voor fundamentele menselijke waarden. Extreme armoede neemt voor het eerst in 25 jaar toe en bijna een miljard mensen leiden honger, maar voor miljardairs is het elke dag feest" (Oxfam, 2023).

Echter zijn de gevolgen van de crisissen zorgwekkend voor de lage inkomensgezinnen. Deze gezinnen ervaren een hogere effectieve inflatie doordat ze een groter deel van het beschikbaar inkomen uitgeven aan energie en voedsel. Dit zijn de basisbehoeften waarvan de prijzen het snelst stijgen. Bovenstaand inflatiepercentage bedraagt voor de armste tien procent van de Britse bevolking 12,5 procent, terwijl de inflatie voor de rijkste tien procent slechts 9,6 procent bedraagt (Institute for Government, 2023). Door deze inflatie hebben 7,2 miljoen mensen onvoldoende budget voor het aankopen van basisbehoeften, alsook lopen 4,7 miljoen mensen achter met het betalen van hun rekeningen (Joseph Rowntree Foundation, 2022). Met andere woorden heeft twintig procent van de lage inkomensgezinnen onvoldoende middelen voor het aankopen van voedsel, kledij of toiletartikelen. In de meest zorgwekkende gevallen spenderen ouderen volledige dagen in het openbaar vervoer voor enige warmte, of gezinnen die afhankelijk zijn van voedselbanken kunnen niet koken omwille van onvoldoende middelen om een oven of kookplaat aan te zetten (Joseph Rowntree Foundation, 2022).

Hoewel de regering aanvullende steun biedt aan lage inkomensgezinnen via rechtstreekse betalingen, blijven deze gezinnen moeilijkheden ondervinden (Joseph Rowntree Foundation, 2022). Deze betalingen bedragen, volgens het ministerie van Werk en Pensioenen, negenhonderd pond (Euronews, 2023). Echter geven liefdadigheidsinstellingen aan dat deze betalingen met honderdveertig pond moeten stijgen om de minimale kosten aan levensonderhoud te dekken (The Guardian, 2023). De regering moet de uitkeringen dus overeenstemmen met de werkelijke kostenstijging in levensonderhoud.

2 National Health Service

2.1 Hoe staat de National Health Service er nu voor?

Vooruitzichten tonen aan dat de *National Health Service* voor enige tijd in grote moeilijkheden zal blijven verkeren. De *National Health Service* staat namelijk door Covid-19, personeelstekorten, een enorme wachtlijst en een vergrijzende bevolking onder een extreme druk (The Guardian, 2023). Zo geeft Amanda Pritchard, algemeen directeur van NHS Engeland, aan dat de druk zijn recordhoogte heeft bereikt ondanks de coronapandemie:

"We dachten allemaal dat Covid het meest uitdagende zou zijn voor de NHS, maar eigenlijk denk ik dat het nu aantoonbaar uitdagender is" (The Guardian, 2023).

Bij de aanvang van de pandemie hadden ziekenhuizen onvoldoende middelen alsook een te hoge bezetting. Echter had Simons Stevens, voormalig CEO van de NHS, aangekondigd dat het gezondheidszorgsysteem onvoldoende werd gefinancierd om aan de vraag te kunnen voldoen (The Economist, 2023). Bovenstaande status is geëscaleerd tot een angst voor een ineenstorting. Er is namelijk een achterstand van negen miljard pond aan reparaties voor de ziekenhuisgebouwen. Zo moesten in Norfolk bijvoorbeeld 1 528 stalen en houten steunen gebruikt worden om het plafond hoog te houden (The Economist, 2023).

Verder is de kwaliteit van de zorg, en de snelheid waarop deze zorg wordt aangeboden aanzienlijk gedaald. Zo geeft Helga Pile, plaatsvervangend hoofd bij Unison, aan dat het falen van de regering om de *National Health Service* te beschermen, de patiënten in gevaar brengt (The Guardian, 2023). Een bejaarde patiënt heeft bijvoorbeeld meer dan 24 uur op een gangwagen gezeten vooraleer er een bed gevonden kon worden. Een andere patiënt met colitis ulcerosa, een aandoening die kan leiden tot sepsis en darmperforatie, ontwikkelde een pijnlijke buikpijn. Deze patiënt heeft zeven uur op een harde stoel gezeten bij de spoedeisende hulp voordat hij werd behandeld. De patiënt beschreef de afdeling als een gekkenhuis met gehaast en uitgeput personeel. (The Economist, 2023). Gezondheidszorgmedewerkers kunnen bijkomende zorgwekkende voorbeelden beschrijven:

"Ik belde een ambulance voor een tengere en kwetsbare vrouw die van een trap was gevallen en haar pols had gebroken. Haar hand was erg opgezwollen en de bloedstroom was traag, haar botten moesten dus dringend worden rechtgetrokken. De telefoniste vertelde me dat een ambulance er vier of misschien vijf uur over zou doen om bij haar te komen. Het is nu normaal dat patiënten met problemen die een ziekenhuisopname vereisen, in plaats daarvan naar hun huisarts gaan omdat ze doodsbang zijn voor de ervaring die hun staat te wachten als ze daar aankomen. Het doel van medicijnen zou moeten zijn om het lijden te verlichten, maar de tekortkomingen van de NHS versterken het nu" (The Economist, 2023).

De vooruitzichten voor de *National Health Service* zullen somber blijven, tenzij de ministers radicaal van richting veranderen. Er zal bijgevolg een personeelsplan, langetermijninvesteringen in de NHS-salarissen, en opleidings- en stageplaatsen aangekondigd moeten worden (The Guardian, 2023).

2.2 Ervaringen van gezondheidszorgmedewerkers

Het aantal negatieve ervaringen die artsen en andere gezondheidszorgmedewerkers ondervinden stijgt naarmate de jaren vorderen. Deze negatieve ervaringen begonnen bij de aanvang van de coronapandemie. Zo werden artsen geïnformeerd dat ze in de zeer uitdagende en tijdsgebonden

omstandigheden aanzienlijk moesten afwijken van de procedures bij de zorg van patiënten (The Economist, 2023). Echter vindt iedere arts het belangrijk om patiënten op een zo volledig mogelijke wijze te onderzoeken:

"Als je niet naar hun borst hebt geluisterd, geen hand op hun buik hebt gelegd, niet achter in hun keel hebt gekeken, dan heb je geen goede inschatting gemaakt" (The Economist, 2023).

Deze inschattingen konden niet plaatsvinden door de verplichting, om waar mogelijk, uit de buurt van patiënten te blijven. Met andere woorden daalden de verwijzingen voor kanker of andere ernstige ziekten. De statistieken omtrent oversterfte suggereren dat mensen als gevolg daarvan stierven (The Economist, 2023).

Daarnaast leidt de vermindering van financiële middelen in *The National Health Service* tot een vermindering van medegevoel onder collega's:

"Artsen en verpleegkundigen zijn gewend zichzelf te zien als leden van een team, maar naarmate de middelen slinken, wordt ons gevraagd om onszelf als rivalen te zien" (The Economist, 2023).

Doordat artsen en verpleegkundigen met moeite hun eigen patiënten kunnen behandelen, lijken ze steeds meer verplicht om hulp- of adviesverzoeken af te wijzen (The Economist, 2023). Zo worden patiënten steeds meer afgewezen door cardiologen, kinderartsen of de wondverzorgingsdienst. Ook psychiaters zijn zo overweldigd dat ze routinematig verwijzingen weigeren zonder uitleg. Indien patiënten toch worden geaccepteerd, is een wachttijd van vier of vijf jaar mogelijk (The Economist, 2023). Bovendien worden huisartsen overweldigd door opeenvolgende hervormingen, onzorgvuldige personeelsplanning, en moeten ze het beheer van chronische ziekten overnemen (The Economist, 2023). Ook moeten huisartsen de stijgende behoefte op het gebied van mentale gezondheid behandelen van een samenleving die getraumatiseerd is door de pandemie, en dit zonder enige groei van het personeelsbestand of reële middelen (The Economist, 2023).

"Dit is een service die niet meer werkt. Het creëert een niveau van overweldiging dat steeds meer druk uitoefent op de gemeenschap als patiënten te horen krijgen: de ziekenhuizen zijn vol, ga in plaats daarvan naar je huisarts. Maar we kunnen het gewoon niet aan" (The Economist, 2023).

Tot slot bereikte het percentage NHS-personeel dat overweegt te vertrekken, volgens de enquête van de gezondheidsdienst in 2022, een recordhoogte (The Guardian, 2023). Zo geeft dertig procent van het personeel aan dat ze regelmatig denken over hun ontslag, en zeventien procent geeft aan dat ze vertrekken zodra ze een andere job vinden (The Guardian, 2023). Ook geeft meer dan één derde van het personeel aan zich opgebrand te voelen door hun werk. Deze gedachtes zijn een gevolg van een hoge mate van burn-out, stress en een tekort aan personeel. De resultaten met betrekking tot ambulancepersoneel zijn vooral zorgwekkend. Zo rapporteerde negenenveertig procent van het ambulancepersoneel een burn-out. Verder was zeventenvijftig procent van het personeel aan het werk ondanks ziekte. Dat percentage gaf aan dat ze de afgelopen drie maanden toch hun job uitgeoefend hadden ondanks ze zich niet goed genoeg voelden om hun taken op een adequate manier uit te voeren (The Guardian, 2023). Danny Mortimer, CEO van de NHS Employers, ondersteunt bovenstaande gedachtes van het gezondheidszorgpersoneel:

"Het is geen verrassing gezien het feit dat we nu getuige zijn geweest van enkele maanden van industriële actie door NHS-personeel dat diezelfde medewerkers, die gedurende de afgelopen periode buitengewone uitdagingen hebben doorstaan, hun gevoelens van diepe frustratie uiten.

Totdat het personeel weet dat er hulp komt, zal hun algehele tevredenheid met de NHS niet verbeteren" (The Guardian, 2023).

Door de 124 000 openstaande vacatures in *The National Health Service* zijn bovenstaand vermelde gedachtes en gevoelens van het gezondheidszorgpersoneel niet onterecht (The Guardian, 2023). Zo gaf vijftien procent van de enquête deelnemers aan dat er onvoldoende personeel was om alle taken op een behoorlijke wijze uit te voeren. Eén derde van het personeel gaf bovendien aan dat ze de voorbij maand fouten, bijna-ongevallen of incidenten hadden gezien die het personeel of de patiënten kon schaden (The Guardian, 2023).

2.3 Ervaringen van patiënten

Patiënten zijn een belangrijk criterium wanneer de crisissen omtrent de *National Health Service* wordt besproken. De crisissen hebben namelijk een steeds groter wordende impact op vele patiënten. Doordat de NHS meer moeite heeft om optimale zorg te verlenen aan patiënten, kiezen steeds meer Britse inwoners voor de private gezondheidszorg. Zo hebben de drie grootste verzekeraars in Groot-Brittannië, namelijk Bupa, Aviva en Vitality, sinds begin 2022 480 000 nieuwe klanten (The Daily Telegraph, 2022). Deze nieuwe klanten bestaan voornamelijk uit jongere leeftijdsgroepen:

"We hebben gemerkt dat veel mensen voor het eerst een particuliere ziektekostenverzekering overwegen, waaronder een aanzienlijke interesse van jongere leeftijdsgroepen die traditioneel geen particuliere ziektekostenverzekering als prioriteit zouden hebben gezien" (The Daily Telegraph, 2022).

Volgens de *Private Healthcare Information Network* zijn er twee belangrijke factoren waardoor mensen overschakelen naar de private gezondheidszorg: lange wachtlijsten en onzekerheid wanneer de procedures zullen plaatsvinden (The Daily Telegraph, 2022). De NHS kende namelijk de voorbije maanden een toenemende druk waardoor er extreem lange wachtlijsten ontstonden, en personeels- en beddentekorten. Deze toenemende druk heeft als gevolg dat 300 tot 500 mensen per week sterven door vertragingen bij de spoedeisende hulp (The Daily Telegraph, 2022). Ook het aantal patiënten dat wacht op een routinematige ziekenhuisbehandeling is gestegen naar 6,8 miljoen. Namelijk één vierde van de patiënten, die de voorbije twaalf maanden NHS-zorg hebben gehad, meldde dat een afspraak was geannuleerd of uitgesteld.

"Ik weet wat de NHS doormaakt", zei ze. "Acht weken wachten kan 12 weken of langer worden. Omdat ik op mezelf woonde, had ik niemand om me te helpen en op vrienden vertrouwen voelde gewoon niet goed" (The Daily Telegraph, 2022).

Echter komt deze private gezondheidszorg met een zekere kostprijs. 46 procent van de Britse inwoners moet hiervoor bezuinigen, sparen of schulden aangaan om deze verzekering af te sluiten (The Daily Telegraph, 2022).

"Terwijl mensen maandenlang pijn en ongemak doormaken na uitgestelde afspraken, of tijd en energie verspillen aan het najagen van verwijzingen, voelen miljoenen mensen zich wanhopig genoeg om spaargeld te gebruiken of schulden aan te gaan om weer beter te worden" (The Daily Telegraph, 2022).

"Geconfronteerd met het vooruitzicht vele maanden op de NHS te moeten wachten, verkocht ik mijn motor en ging een lening aan om een knieervangende operatie in de privésector te betalen" (The Daily Telegraph, 2022).

"Ik ben 76 en beschouw elke dag als een bonus, dus ik vond dat ik geen tijd had om twee jaar in doodsnood te wachten tot de NHS mij zou helpen. Gelukkig had ik spaargeld en ik besef dat veel mensen dat niet hebben, maar ik zou alles hebben uitgegeven om van die pijn verlost te zijn" (The Daily Telegraph, 2023).

"Door een uiterst bedroevende ervaring hebben ik en mijn vrouw een private ziekteverzekering aangekocht omdat we de NHS niet langer met ons leven vertrouwen" (The Daily Telegraph, 2023).

Bovenstaande problemen omtrent de NHS hebben een aanzienlijke impact op de gehele Britse samenleving, maar lage inkomensgezinnen ervaren hiervan de meeste gevolgen. Echter is het grondbeginsel van de *National Health Service* hulp bieden aan iedere inwoner, en niet discrimineren op basis van de mogelijkheid om te betalen. Maar onderzoek toont aan dat lage inkomensgezinnen het langst wachten op een NHS-behandeling, en zullen de wachttijd ook negatiever ervaren (The Guardian, 2022). Dat zal leiden tot een negatieve impact op hun fysieke gezondheid, mentale gezondheid en hun vermogen om te werken.

Tot slot denkt slechts tien procent van de Britse inwoners dat de ministers het juiste beleid toepassen betreffende de NHS (The Guardian, 2023). Volgens Tim Gardner, senior beleidsmedewerker bij *The Health Foundation*, moeten ministers nadenken over het weinige vertrouwen van het publiek:

"Dat het vertrouwen van het publiek in de manier waarop de regering omgaat met de NHS een nieuw dieptepunt heeft bereikt, zou alarmbellen moeten doen rinkelen bij nr.10" (The Guardian, 2023).

Enkele rechtse denktanks en commentatoren alsook de voormalige gezondheidssecretaris, Sajid Javid, raden aan om de manier waarop de NHS wordt gefinancierd aan te passen. Ipsos concludeert namelijk dat 82 procent van de kiezers denkt dat de NHS meer financiële middelen nodig heeft om optimaal te kunnen functioneren (The Guardian, 2023). Zo sluiten 63 procent van de Conservatieve kiezers, en 94 procent van de Labour-kiezers zich aan bij deze mening.

2.4 Standpunten van de politieke partijen

Een rapport, opgesteld in opdracht van de overheid, concludeert dat opeenvolgende Conservatieve regeringen hebben bijgedragen aan een decennium van verwaarlozing waardoor de NHS ernstig is verzwakt (The Guardian, 2022):

"Hoewel Covid de crisis in de NHS en de sociale zorg zeker heeft verergerd, betalen we uiteindelijk de prijs voor een decennium van verwaarlozing" (The Guardian, 2022).

Hierdoor zal de NHS niet in staat zijn om de achterstand van zeven miljoen patiënten aan te pakken. Verder benadrukt een paper, afkomstig van het King's Fund, dat de jarenlange weigering van financiering en het gebrek om de groeiende personeelscrisis aan te pakken hebben geleid tot een tekort aan personeel, apparatuur en verouderde gebouwen (The Guardian, 2022). Dit resulteert in een onvermogen om de benodigde hoeveelheid operaties uit te voeren. Deze slechte financiële situatie van de Britse overheid, de uitputting van het gezondheidszorgpersoneel en een reeks NHS-stakingen zorgen ervoor dat ministers niet in staat zullen zijn om de lange wachttijden met betrekking tot routinematige behandeling te beperken (The Guardian, 2022). De bevindingen van het rapport zijn beschamend voor de Conservatieve partij, aangezien het een ongunstige tegenstelling vormt met de benaderingen die de Labourregeringen van Tony Blair en Gordon Brown in de jaren 2000

hebben toegepast om de buitengewoon lange wachttijden in de gezondheidszorg aan te pakken (The Guardian, 2022). In 2022 staat de NHS voor tal van uitdagingen die vergelijkbaar zijn met die in 2000:

"De NHS staat in 2022 voor veel van dezelfde uitdagingen als in 2000: onaanvaardbare lange wachttijden en een dienstverlening die wordt gehinderd door personeelstekorten. Daar komt nu een crisis in de kosten van levensonderhoud bij, vakbondsacties door personeel en een achtergrond van een zwakke economie en zwakke overheidsfinanciën" (The Guardian, 2022).

Blair, Labour-premier tussen 1997 en 2007, benadrukt dat de bevindingen van het King's Fund-rapport dienen als een politieke wake-up call om nieuwe inspanningen te leveren voor de hervorming van de NHS (The Guardian, 2022). Deze hervormingen moeten de nodige politieke aandacht en sturing krijgen alsook de juiste strategische investeringen. Zo merkte Blair op dat het kernbudget van de NHS in Engeland momenteel 152,6 miljard pond bedraagt en zal stijgen tot bijna 166 miljard pond in 2024 (The Guardian, 2022). Dit vertegenwoordigt de hoogste uitgaven aan gezondheidszorg in de geschiedenis. Deze financiële toezegging maakt snelle actie mogelijk om de prestaties op het gebied van spoedeisende hulp, geplande zorg en eerstelijnszorg te verbeteren tot niveaus die vergelijkbaar zijn met die van vóór de pandemie.

Tot slot hebben kiezers de voorkeur gegeven aan Labour om toezicht te houden over het gezondheidszorgsysteem. Labour maakt hier logischerwijs gebruik van in hun verkiezingscampagne: "Je kunt de Tories niet vertrouwen met de NHS" (The Guardian, 2023). Volgens Labour zullen de hervormingen die zij opstellen de NHS uit de huidige crisis redden. Zo zal Labour bijvoorbeeld de plaatsen op medische scholen verdubbelen, maar het zal tijd kosten om deze huisartsen op te leiden (The Guardian, 2023). Deze doelstelling is opgesteld doordat vele patiënten moeilijkheden ondervinden bij het maken van een afspraak bij de huisarts. Recordaantallen moesten namelijk vorig jaar meer dan een maand wachten op een afspraak, terwijl miljoenen patiënten helemaal geen afspraak konden krijgen. Deze moeilijkheden zijn niet te wijten aan de huisartsen, maar aan de Conservatieven doordat ze de afgelopen tien jaar duizenden huisartspraktijken hebben geschrapt (The Guardian, 2023). Om de nood enigszins te verlichten krijgen meer dan een miljoen NHS-werknemers dit jaar een loonsverhoging van vijf procent (The Daily Telegraph, 2023). Gezondheidssecretaris Steve Barclay wil namelijk een eerlijke en redelijke loonovereenkomst implementeren.

Maar zelfs nadat de hervormingen zijn doorgevoerd, zullen de schrijnende herinneringen van de huidige crisis blijven bestaan. Dit omvat ambulances die urenlang onderweg zijn, bejaarde familieleden die op brancards liggen, lange wachttijden in chaotische afdelingen, en onzekerheid over wanneer er hulp zal komen. Personen die deze ervaringen hebben meegemaakt, zullen deze niet vergeten en zullen niet bereid zijn om deze te vergeven (The Guardian, 2023).

3 Onderwijs

3.1 Welke problemen ervaart het Britse onderwijs?

Ook het Britse onderwijs is geen uitzondering wanneer de gevolgen van de huidige crisissen worden besproken. Voorafgaand aan deze crisissen kende scholen in Groot-Brittannië al enige moeilijkheid. Zo daalde de financiering per leerling met negen procent tussen 2010 en 2020 (The Guardian, 2022).

Deze daling wordt door het Instituut voor Fiscale studies omschreven als de grootste bezuiniging op schoolfinanciering in meer dan veertig jaar. Echter ervaren scholen die onderwijs verlenen aan de armste gemeenschappen de meeste negatieve gevolgen. Zo zagen deze scholen in reële termen een daling van veertien procent per leerling (The Guardian, 2022). Ook de vooruitzichten zijn somber. Zo zal de financiering per leerling in 2025 drie procent lager zijn dan in 2010 (The Guardian, 2022).

Naast bovenstaande uitdaging van de voorbije jaren worden scholen geconfronteerd met stijgende energierekeningen en inflatie. Dit leidt tot zorgwekkende situaties in het Britse onderwijs. Scholen moeten de loonsverhogingen voor onderwijzers betalen met bestaande schoolbudgetten. Ook de stijgende energiekosten zullen de schoolfondsen verder uitputten. Uit een analyse, uitgevoerd door de *House of Commons Library*, blijkt namelijk dat de gas-en elektriciteitsprijzen voor scholen met 83 procent zijn gestegen in het eerste kwartaal van 2022 (The Guardian, 2022). Maar enkele scholen melden een stijging van 300 procent met betrekking tot hun energierekening (The Guardian, 2022). Om de energierekeningen en inflatie te kunnen bekostigen bezuinigen Britse scholen op personeelsuren, vergroten ze de klassen, verkleinen ze de leerplanopties, schaffen ze schoolreizen af en beperken ze het gebruik van centrale verwarming.

Verder was er nog nooit zo'n grote kloof tussen de scholen die de welgestelde leerlingen onderwijzen en de scholen die de kansarmen onderwijzen. Zo geeft Al Aynsley Green aan dat deze kloof een enorme impact zal hebben op leerlingen:

"We zijn getuige van de vernietiging van veel van de bouwstenen van steun voor kinderen en jongeren om hun volledige potentieel in het leven te bereiken. Het is wanhopig zorgwekkend. Ik zie weinig in hun plaats om vertrouwen te wekken dat deze generatie zal worden verzorgd door de overheid. Het zou voor vele van hen het einde van hoop en verwachting kunnen betekenen" (The Guardian, 2011).

Hoewel dit een gedateerd citaat is, vermeld een recent rapport van het Instituut voor fiscale studies dat er de afgelopen twintig jaar geen verandering is opgetreden in deze onderwijskloof (The Guardian, 2022). De verschillen tussen de diverse soorten scholen zijn namelijk groot. Zo zijn scholen zoals *Wellington College* voorbeelden van onderwijs voor welgestelden. Om te genieten van dergelijk onderwijs is een vergoeding van ongeveer 30 000 pond noodzakelijk. Een schooljaar bij *Wellington College* kost bijgevolg meer dan het gemiddelde salaris van 25 000 pond van een Britse burger (The Guardian, 2022). Deze studenten krijgen bijgevolg onderwijs in kleine leslokalen met uitstekende lesmethoden, maar kunnen ook genieten van buitenschoolse mogelijkheden. *Wellington College* heeft namelijk zestien rugbyvelden, twee verlichte kunstgrasvelden, een ultramoderne sporthal, 22 verharde tennisbanen, twaalf cricketvelden, een atletiekbaan, twee lacrossevelden, zes korfbalvelden, een schietbaan, een golfbaan, zes kunststudio's, een professionele opnamestudio, diverse concertzalen en een eigen theater (The Guardian, 2011). *Wellington College* is met andere woorden uitzonderlijk.

Aan de andere kant van het spectrum bevinden zich scholen zoals de *Lilian Baylis Technology School* in Kennington. Deze school werd berucht doordat Oliver Letwin beweerde dat hij liever op straat zou bedelen dan zijn kind naar deze school te sturen (The Guardian, 2022). Het merendeel van de leerlingen is afkomstig van kansarme gezinnen of ontwrichte milieus. Drievierde van de leerlingen krijgt namelijk gratis schoolmaaltijden, en heeft speciale onderwijsbehoeften (The Guardian, 2022). Verder geven politieke partijen buurtscholen, zoals bovenstaande middelbare school, de schuld van

de sociale problemen in Groot-Brittannië (The Guardian, 2022). Echter ontvangen de armste leerlingen onderwijs in scholen met zeer moeilijke omstandigheden. Zo dalen hun inkomsten en hebben ze te maken met versturende structurele hervormingen. Deze scholen worden bovendien nauwelijks vermeld op het ministerie van Onderwijs, maar zullen de komende jaren een cruciale rol spelen bij het samenbrengen van de verschillende buurten.

Tot slot moet het verwachte niveau dat een kind dient te behalen besproken worden. Zo bereikt slechts de helft van kansarme kinderen het verwachte niveau aan het einde van de basisschool, terwijl zeventig procent van hun welvarende leeftijdsgenoten dit niveau behalen (The Guardian, 2022). Deze ongelijkheden leiden tot enorme verschillen in inkomsten. Zo verdient de gemiddelde Britse werknemer met een universitair of hogeschool diploma op 40-jarige leeftijd dubbel zoveel als iemand met een middelbaar diploma. Indien de overheid haar missie wil realiseren om 90 procent van de leerlingen het verwachte niveau te laten bereiken op het einde van de basisschool, moet de overheid prioriteit geven aan het onderwijssysteem en vooral aan de kansarme leerlingen (The Guardian, 2022).

3.2 Wat zijn de ervaringen van onderwijzers?

Wanneer de impact van de huidige crisissen op het Britse onderwijs worden besproken, moet ook rekening gehouden worden met de onderwijzers. Zo hebben de stagnerende lonen en de enorme werkdruk een aanzienlijke impact op onderwijzers, ongetwijfeld verergerd door het Ofsted-inspectieproces (The Guardian, 2023). De lonen zijn in reële termen namelijk met dertien procent gedaald sinds 2010. Vele onderwijzers verlaten bijgevolg hun job of worden door bezuinigingen ontslagen. Hierdoor worden onderwijzers verplicht om meer lessen te geven buiten hun specialisme, maar dit dreigt de leerprestaties te verminderen (The Guardian, 2023).

Door de lage lonen in het onderwijs, in vergelijking met andere sectoren, raken mensen ontmoedigd om te solliciteren. Zo is er weinig interesse in het geven van natuurwetenschappen en wiskunde doordat deze mensen een hoger loon krijgen in een andere job (The Guardian, 2023). Om bestaande onderwijzers te behouden en potentiële onderwijzers aan te trekken moet er bijgevolg een loonsverhoging doorgevoerd worden. De Britse regering maakt het onderwijs dus een aantrekkelijkere sector voor potentiële onderwijzers door een startsalaris aan te bieden van 30 000 pond (The Guardian, 2023). Dit salaris zal helpen bij de aanwerving van potentiële onderwijzers, maar dit heeft geen invloed op de lage lonen van bestaande onderwijzers. Het ministerie van Onderwijs kent slechts een loonsverhoging toe van drie procent aan bestaande onderwijzers (The Guardian, 2023). Om deze bestaande onderwijzers te behouden moet de Britse regering een loonsverhoging doorvoeren van acht procent, zoals in Wales is overeengekomen.

Verder kan een slechte Ofsted-inspectie leiden tot een moeilijker aanwerving van onderwijzers. Zo hebben scholen met meerdere ondermaatse Ofsted-beoordelingen over het algemeen meer lerarenverloop (The Guardian, 2023). Kansarme scholen zijn hier de meeste voorbeelden van, waardoor het merendeel van de onderwijzers lessen moeten geven buiten hun specialisme. Op deze kansarme scholen hebben slechts vijftien procent van de natuurkundeonderwijzers een natuurkundediploma (The Guardian, 2023). Om dit te vermijden moet het huidig classificatiesysteem

vervangen worden door een bredere variëteit aan indicatoren, zodat ouders accurate informatie krijgen zonder scholen te straffen.

Tot slot worden de ervaringen en gevoelens van onderwijzers besproken. Onderwijzers hebben negatieve ervaringen met het onderwijs door de enorme werkdruk:

"Ik zou zo uitgeput zijn: ik zou elke dag rond 06.45 uur naar mijn werk gaan en ongeveer drie avonden per week zou ik tot 21.00 uur werken. Ik zou ook tijdens schoolvakanties en weekenden werken. Het was behoorlijk allesomvattend" (METRO, 2023).

"Het werd steeds moeilijker om vrije tijd te hebben. Ik woon in Exmoor, dus ik maakte regelmatig lange wandelingen langs de Moren, waar ik geen telefoonsignaal kon krijgen, gewoon om wat tijd vrij te hebben van mijn werk" (METRO, 2023).

"Ik begin elke dag met tegenzin naar school te gaan. Ik voel me angstig en misselijk bij de gedachte" (METRO, 2023).

"Er wordt van ons verwacht dat we werken tot we helemaal opgebrand zijn" (METRO, 2023).

De *Teacher Wellbeing Index* geeft aan dat 77 procent van de onderwijzers een slechte mentale gezondheid ervaart omwille van hun werk, en 72 procent van de onderwijzers geeft aan gestrest en overwerkt te zijn (METRO, 2023). Dit onderzoek vermeldt dat de hoge werkdruk en een onvoldoende balans tussen werk en privé de voornaamste oorzaken zijn van een slechte mentale gezondheid. Voor enkele onderwijzers is sporten een manier om tot rust te komen, maar 22 procent van de onderwijzers drinkt meer alcohol om met de hoge werkdruk te kunnen omgaan (METRO, 2023). Ook ziet twee procent van de onderwijzers zelf pijniging als een manier om met de werkdruk om te gaan.

3.3 Wat zijn de ervaringen van ouders en kinderen?

Door de huidige crisissen hebben zowel de ouders als de kinderen negatieve ervaringen met het Britse onderwijs. Zo hebben ouders moeite met het betalen van de diverse rekeningen, bijvoorbeeld schooluniformen. Het merendeel van de Britse scholen verplicht een schooluniform, en dient betaald te worden door de ouders. Om deze kosten in te schatten berekende *Children's Society* de jaarlijkse kosten van dergelijke uniformen. De totaalprijs van een schooluniform, inclusief sportkleden, jas, tas en schoenen, is 337 pond (The Guardian, 2022). Deze kostprijs heeft als gevolg dat gezinnen bij het begin van het nieuwe schooljaar weinig middelen overhebben. Om dat te vermijden doen steeds meer gezinnen beroep op tweedehands uniformen. Deze tweedehands uniformen worden verzameld bij de gevonden voorwerpen, en worden nadien verkocht voor 2,5 pond (The Guardian, 2022).

Verder moeten vele lage inkomensgezinnen de keuze maken tussen het aanzetten van de verwarming of het kopen van voedsel (The Guardian, 2022). Indien deze gezinnen kiezen voor verwarming, is er onvoldoende budget voor het aankopen van voedsel. Dat heeft een enorme impact op kinderen. Een onderzoek van *Chefs in Schools* vermeldt dat scholen een hartverscheurende toename van hongerige kinderen zien. Zo vertelt een school in Lewisham zorgwekkend situaties:

"Een kind deed alsof het uit een lege broodtrommel at omdat ze niet in aanmerking kwam voor een gratis schoolmaaltijd, en niet wilde dat haar vrienden wisten dat er thuis geen eten was" (The Guardian, 2022).

"Kinderen hebben zo'n honger dat ze rubbers eten of zich verstoppen in de speeltuin omdat ze geen lunch kunnen betalen" (The Guardian, 2022).

"Er komen kinderen binnen die sinds de lunch van de vorige dag niets meer hebben gegeten" (The Guardian, 2022).

Daarnaast hebben alle kleuters in Groot-Brittannië recht op gratis schoolmaaltijden, maar andere kinderen komen enkel in aanmerking indien de ouders minder dan 7 400 pond per jaar verdienen (The Guardian, 2022). Echter komen er volgens *Child Poverty Action* 800 000 kinderen niet in aanmerking voor een gratis schoolmaaltijd hoewel zij toch in armoede leven. Ondanks onvoldoende budgetten proberen diverse scholen toch hongerige kinderen te voeden die niet in aanmerking komen voor gratis schoolmaaltijden. Vele chefs vinden het namelijk hartverscheurend en gaan bijgevolg op zoek naar hongerige kinderen die zich verstoppen in de speeltuin om ze te voeden. Ook kopen onderwijzers broodroosters zodat ze ontbijt kunnen uitdelen aan kinderen die te hongerig zijn om zich te concentreren (The Guardian, 2022). Bovenstaande voorbeelden zijn door de goede wil van de onderwijzers en chefs, maar Paul Gosling, voorzitter van de *National Association of Headteachers Union*, vertelt dat bijkomende steun noodzakelijk is:

"De regering weet dat scholen zullen helpen als kinderen 's ochtends hongerig en koud binnenkomen. Maar het is niet goed dat het aan ons wordt overgelaten zonder extra steun" (The Guardian, 2022).

Tot slot vertellen communautaire voedselhulpgroepen dat ze moeite hebben om te voldoen aan de stijgende vraag van gezinnen die hun kinderen niet kunnen voeden. Zo moest een liefdadigheidsinstelling haar telefoonnummer van de website halen doordat het nummer dagelijks werd gebeld door mensen in Newcastle, Liverpool en Londen (The Guardian, 2022).

3.4 Wat zijn de standpunten van de politieke partijen?

Wanneer de crisis omtrent het onderwijs wordt omschreven, zijn de standpunten van de diverse politieke partijen van belang. Echter zijn er veel verwijten tussen de politieke partijen. Zo beschuldigt Kate Green, voormalig schaduwminister van Labour, de Conservatieven ervan de klok te hebben teruggedraaid in het onderwijs:

"De Conservatieven hebben de klok teruggedraaid op het gebied van onderwijs en hebben 20 jaar vooruitgang teruggedraaid om de klassen kleiner te maken en ervoor te zorgen dat elk kind toegewijde aandacht van de leraar krijgt die het nodig heeft" (Labourlist, 2021).

Ook Stephen Morgan, voormalig schaduwminister van Labour, houdt de Conservatieven verantwoordelijk voor het dalende kwaliteitsniveau van het Britse onderwijs:

"De Conservatieven laten onze kinderen in de steek met een dalend personeelsbestand, schoolgebouwen in een staat van verval en minder uitstapjes, clubs en verrijkende activiteiten" (The Guardian, 2022).

Deze beschuldigingen zijn naar aanleiding van officiële cijfers die aantonen dat het aantal klassen met meer dan 31 leerlingen aanzienlijk is toegenomen onder de Tories. De klassen met meer dan 31 leerlingen is sinds 2016 namelijk met 43 procent toegenomen op middelbare scholen, en met 3,7 procent op basisscholen (Labourlist, 2021). Green zegt bijgevolg dat kinderen niet maximaal kunnen leren als gevolg van beslissingen door de Conservatieven. Een publicatie door het ministerie van

Onderwijs vermeld dat de gemiddelde grootte van een klas op middelbare scholen zijn recordhoogte heeft bereikt sinds 2001 (Labourlist, 2021). Ongeveer een miljoen schoolkinderen zitten dus met meer dan 31 leerlingen in de klas. Verder verwijst de Labour naar een onderzoek van het *Education Policy Institute*. Hieruit blijkt dat, naast de groeiende klassen, kansarme leerlingen achttien maanden achterlopen in vergelijking met hun welvarende medestudenten (Labourlist, 2021). De leerkloof tussen kansarme leerlingen en hun welvarende medestudenten is de afgelopen vijf jaar niet kleiner geworden, ondanks de beloften van de Conservatieven.

Om het verwachte leerniveau bij kinderen opnieuw te stimuleren heeft de Labour een *Bright Future Taskforce* gelanceerd om de schade te reduceren. Dit zal volgens Green een nationale strategie creëren om het leren en de sociale ontwikkeling van schoolkinderen te herstellen (Labourlist, 2021). Labour stelt ook een introductie van ontbijtclubs voor om studenten te helpen herstellen. Deze clubs zouden bovendien het opleidingsniveau van schoolkinderen kunnen stimuleren (Labourlist, 2021). De regering kondigde daarom een herstellpremie aan van 302 miljoen pond zodat scholen de meeste kansarme leerlingen kunnen ondersteunen. Echter beveelt de NEU en de liefdadigheidsinstelling *Sutton Trust* een herstellpremie aan van 750 miljoen pond (Labourlist, 2021).

Tot slot wordt er door politieke partijen gezegd dat het verloop van onderwijzers een gevolg is van de beslissingen van de Conservatieven. Zo zegt Bridget Phillipson, secretaris van het schaduwonderwijs bijvoorbeeld:

"De Conservatieven hebben de perfecte storm veroorzaakt in ons onderwijzend personeel, met oude en nieuwe leraren die vetrekken en met te weinig vervangingen" (The Guardian, 2023).

"Onze kinderen zullen de komende jaren de wervelwind van lagere schoolnormen en slechtere levenskansen oogsten, tenzij de Conservatieven grip krijgen op de gevaarlijke uittocht van leraren die onder hun toezicht begon" (The Guardian, 2023).

Om het verloop van onderwijzers en de daar bijhorende druk voor deze overbelaste en ondergewaardeerde onderwijzers te verminderen, zal de Labour 6 500 onderwijzers aanwerven om vacatures in te vullen en bijgevolg de onderwijsnormen verbeteren (The Guardian, 2023).

Conclusie

Groot-Brittannië werd de afgelopen jaren geconfronteerd met ongekeerde crisissen zoals de coronapandemie, de Brexit alsook de economische neergang. Deze crisissen hebben een aanzienlijke invloed gehad op de Britse klassenmaatschappij, waarbij bestaande ongelijkheden zijn vergroot en nieuwe ongelijkheden ontstonden. Zo zijn de ongelijkheden in termen van toegang tot de gezondheidszorg, huisvesting en economische zekerheid aan het licht gebracht. De meest kwetsbare sociale klassen zijn namelijk het zwaarst getroffen, terwijl de rijkste inwoners weinig gevolgen ervaren en zelfs economische voordelen ondervinden. De rijkste één procent van de Britse inwoners bezit met andere woorden meer vermogen dan zeventig procent van de Britse bevolking. Verder ervaren lage inkomensgezinnen een hogere effectieve inflatie, en hebben hierdoor moeite om basisbehoeften zoals energie en voedsel te voorzien. Hoewel de regering aanvullende steun biedt, blijven deze gezinnen kampen met financiële moeilijkheden. De uitkeringen moeten bijgevolg worden verhoogd om de werkelijke kostenstijging in levensonderhoud te dekken.

Bovendien bevindt de *National Health Service* zich momenteel in een zeer zorgwekkende toestand. De combinatie van de impact van de Covid-19-pandemie, personeelstekorten en een enorme wachtlijst heeft de NHS onder extreme druk gezet. Deze druk op het gezondheidszorgsysteem heeft echter zijn recordhoogte bereikt. Deze druk komt enerzijds door het gebrek aan voldoende financiële middelen om aan de groeiende vraag te voldoen. Patiënten ervaren bijgevolg aanzienlijke problemen zoals lange wachttijden, verminderde kwaliteit van zorg en beperkte toegang tot specialistische behandelingen. Verder worden gezondheidszorgmedewerkers geconfronteerd met toenemende stress, burn-out en een hoog percentage medewerkers overweegt ontslag te nemen. Deze problemen hebben ertoe geleid dat steeds meer mensen kiezen voor private gezondheidszorg, zelfs indien zij moeten sparen of bezuinigen. Tenzij er drastische veranderingen worden doorgevoerd, zoals langetermijninvesteringen in salarissen en opleidingen, zal de situatie van de *National Health Service* niet verbeteren.

Tot slot ervaart het Britse onderwijs ook verschillende structurele problemen als gevolg van de huidige economische crisis. Zo is de financiering per leerling gedaald, vooral in scholen die onderwijs verlenen aan kansarmen leerlingen. Verder worden scholen geconfronteerd met stijgende energierekeningen en inflatie wat leidt tot bezuinigingen, bijvoorbeeld op de verwarming van klaslokalen. Bovendien is er een grote kloof tussen scholen voor welgestelden en scholen voor kansarme kinderen. Het niveau dat kansarme kinderen bereiken is namelijk aanzienlijk lager dan dat van welvarende leeftijdsgenoten. Ook onderwijzers ervaren stagnerende lonen, een hoge werkdruk en een slechte mentale gezondheid. Dit leidt tot personeelsverloop alsook voor moeilijkheden bij het aantrekken van nieuwe onderwijzers. Verder hebben ouders moeite in het voorzien van zowel voedsel als verwarming, waardoor vele gezinnen een keuze moeten maken. Als gevolg leven een recordhoogte Britse kinderen in hongersnood. Bovenstaande problemen vragen om prioriteit van de overheid om het onderwijssysteem te verbeteren, vooral voor kansarme leerlingen.

Beperkingen huidig onderzoek

Bij het opstellen van deze thesis kwamen er enkele beperkingen aan het licht. Zo hebben er omwille van de afstand geen interviews plaatsgevonden. Echter kunnen interviews gedetailleerde informatie opleveren waarmee de ervaringen van de verschillende sociale klassen weergegeven kunnen worden. Doordat het afnemen van interviews niet haalbaar was, moest er gebruik gemaakt worden van online krantenartikelen. In deze artikelen werden ook ervaringen van enkele sociale klassen beschreven, maar deze kunnen onvolledig of vertekend zijn uit angst van de Britse inwoners.

Op het gebied van *desk research* kende de onderzoeker ook enkele beperkingen. Zo waren enkele artikelen ontoegankelijk vanwege de betaalmuur. Ondanks die beperking is er een aanzienlijk aantal gratis artikelen geraadpleegd uit *The Economist*, *The Guardian* en *The Daily Telegraph*. Indien er moeilijkheden waren bij het raadplegen van *The Economist* artikelen, kon er gebruik gemaakt worden van de UHasselt bibliotheek.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Hoewel deze thesis uitgebreide informatie geeft over de veranderende ervaringen van inwoners binnen de Britse klassenmaatschappij als gevolg van de besproken crisissen, zijn er nog enkele relevante onderzoeken mogelijk.

Zo zijn de beschreven ervaringen algemeen van toepassing op de Britse bevolking. Een vergelijking van deze ervaringen in de verschillende regio's van Groot-Brittannië zou een mogelijke onderzoeksvraag zijn. Regionale verschillen kunnen namelijk verband houden met de sociale klassen. Daarnaast kan de impact van de crisis op de mentale gezondheid onderzocht worden. Door de recente crisissen kan de mentale gezondheid van personen uit verschillende sociale klassen aangetast zijn. Toekomstig onderzoek zou bijgevolg kunnen nagaan hoe de ervaringen van verschillende sociale klassen zijn veranderd met betrekking tot onderwijs en gezondheidszorg als gevolg van de toegenomen bezorgdheid over de mentale gezondheid. Verder kan het effect van de technologische vooruitgang onderzocht worden. Het gebruik van technologische toestellen in het onderwijs en de gezondheidszorg is door de recente crisissen toegenomen. Toekomstig onderzoek zou kunnen nagaan hoe de verschillende sociale klassen zich aangepast hebben aan deze technologische veranderingen. Ook kan er onderzocht worden of er verschillen zijn in toegang tot deze toestellen. Bovendien overlappen de sociale klassen met enkele demografische factoren zoals geslacht, ras en etniciteit. Toekomstig onderzoek zou kunnen nagaan hoe ervaringen van de verschillende sociale klassen omtrent onderwijs en gezondheidszorg worden beïnvloed door deze raakvlakken. Tot slot kunnen de ervaringen van gemarginaliseerde groepen onderzocht worden. Vluchtelingen, asielzoekers en daklozen hebben namelijk andere ervaringen omtrent onderwijs en gezondheidszorg tijdens de crisis. Toekomstig onderzoek zou de verschillen in ervaring kunnen nagaan tussen de gemarginaliseerde groepen en algemene bevolking.

Bibliografie

- Alvarez-Rosete, A., Bevan, G., Mays, N., & Dixon, J.** (2005). Effect of diverging policy across the NHS. *British Medical Journal*. 331-946. <https://doi.org/10.1136/bmj.331.7522.946>
- Asaria, M., Doran, T., & Cookson, R.** (2016). The costs of inequality: whole-population modelling study of lifetime inpatient hospital costs in the English National Health Service by level of neighbourhood deprivation. *British Medical Journal*. 70, 990-996. doi:10.1136/jech-2016-207447
- Blanden, J., & Machin, S.** (2004). Educational Inequality and the Expansion of UK Higher Education. *Scottish Journal of Political Economy*. 51 (2), 230-249. <https://doi.org/10.1111/j.0036-9292.2004.00304.x>
- Big issue.** (2023). The cost of living crisis hitting everyone but the rich. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.bigissue.com/news/social-justice/the-cost-of-living-crisis-hitting-everyone-but-the-rich/>
- British Broadcasting corporation.** (2016). Grammar schools: What are they and why are they controversial?. Geraadpleegd op 31 december 2022, van <https://www.bbc.com/news/education-34538222>
- Burlinson, A., Davillas, A., & Law, C.** (2022). Pay (for it) as you go: Prepaid energymeters en het heat-of-eat-dilemma. *Social Science & Medicine*. 315. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115498>
- By Line Times.**(2022). New stats show rich getting richer as Cost of Living Crisis Bites for the Rest. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://bylinetimes.com/2022/03/16/new-stats-show-rich-getting-richer-as-cost-of-living-crisis-bites-for-the-rest/>
- CBS.** (2022). Onderwijs. Geraadpleegd op 31 december 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/onderwijs#:~:text=Georganiseerde%20communicatie%20van%20niet%20incidentele,en%20aanleren%20van%20vaardigheden>.
- Cookson, R., Propper, C., & Raine, R.** (2016). Socio-Economic Inequalities in Health Care in England. *The journal of applied public economics*. 37(3), 371-403. <https://doi.org/10.1111/j.1475-5890.2016.12109>
- De Correspondent** (2022). Het Britse onderwijs is de basis van de klassenmaatschappij. Laat dat een waarschuwing zijn voor Nederland. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://decorrespondent.nl/13099/het-britse-onderwijs-is-de-basis-van-de-klassenmaatschappij-laat-dat-een-waarschuwing-zijn-voor-nederland/6781793592211-98914c02>
- Dorling, D.** (2013). Debates about the cultural aspects of class risk distracting us from the brute material reality of how much class actually matters. The Londen school of economics. Geraadpleegd op 17 november 2022, van <https://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/what-class-are-you>.
- Delamothe, T.** (2008). Founding principles. *British Medical Journal*. 336(7655), 1216-1218. doi: 10.1136/bmj.39582.501192.94
- Evening Standards.** (2023). The crisis in teaching is even worse than it looks: it is close to existential. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://www.standard.co.uk/comment/teaching-crisis-worse-covid-strikes-disruption-pupils-b1057121.html>
- Euronews.** (2023). UK pledges cash support for low-income households amid cost of living crisis. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.euronews.com/2023/01/03/uk-pledges-cash-support-for-low-income-households-amid-cost-of-living-crisis>
- Finch, D.** (2022). The continuing impact of COVID-19 on health and inequalities. Geraadpleegd op 28 december 2022, van <https://www.health.org.uk/publications/long-reads/the-continuing-impact-of-covid-19-on-health-and-inequalities>

- Gamble, A.** (1994). *The Free Economy and the Strong State: The Politics of Thatcherism*. Geraadpleegd op 23 mei 2023, van https://books.google.be/books?hl=nl&lr=&id=FSFIEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA1&dq=The+Free+Economy+and+the+Strong+State:+The+Politics+of+Thatcherism.+&ots=ITGzeh-PCg&sig=-taWuJM9RQ_8CXyXwSxFm4qAw8#v=onepage&q=The%20Free%20Economy%20and%20the%20Strong%20State%3A%20The%20Politics%20of%20Thatcherism.&f=false
- Global Times.** (2022). Some UK households face "heat or eat" dilemma, says scholar. Geraadpleegd op 10 februari 2023, van <https://www.globaltimes.cn/page/202212/1282389.shtml>
- Goddard, M., & Smith, P.** (2001). Equity of access to health care services: Theory and evidence from the UK. *Social Science & Medicine*. 53(9), 1149-1162. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(00\)00415-9](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(00)00415-9)
- Gorsky, M.** (2008). The British National Health Service 1948–2008: A Review of the Historiography. *Oxford journals*. 21(3), 437-460. doi: 10.1093/shm/hkn064
- GOV.UK.** (2022). Build Back Better: Our Plan for Health and Social Care. Geraadpleegd op 27 december 2022, van <https://www.gov.uk/government/publications/build-back-better-our-plan-for-health-and-social-care/build-back-better-our-plan-for-health-and-social-care>
- Habitat for humanity.** (2021). How does housing affect children's education? Geraadpleegd op 31 december 2022, van https://www.habitat.org/sites/default/files/documents/21-81776_RD_EvidenceBrief-6-Education_FASH-lores_1.pdf
- Hart, J.** (1971). The inverse care law. *The Lancet*. 297(7696), 405-412. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(71\)92410-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(71)92410-X)
- Higham, R.** (2014). 'Who owns our schools?' An analysis of the governance of free schools in England. *Sage journals*. 42(3). <https://doi.org/10.1177/174114321452220>
- Institute For Government.** (2022). Cost of living crisis. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/cost-living-crisis#:~:text=Overall%2C%20the%20worst%2Daffected%20households,in%20energy%20and%20other%20costs.>
- Institute For Fiscal Studies.** (2019) .Labour manifesto: an initial reaction from IFS researchers. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://ifs.org.uk/articles/labour-manifesto-initial-reaction-ifs-researchers>
- International Socialist Alternative.** (2023). Crisis, Convulsions, Class Struggle: Perspectives for Britain 2023. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://internationalsocialist.net/en/2023/04/britain>
- Investment Monitor.** (2022). NHS privatisation: Who is to blame and to what extent has the private sector taken over?. Geraadpleegd op 10 februari 2023, van <https://www.investmentmonitor.ai/sectors/healthcare/privatisation-nhs-uk-health-pfi-private-sector/>
- Joseph Rowntree Foundation.** (2022). Going under and without: JRF's cost of living tracker, winter 2022/23. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.jrf.org.uk/report/going-under-and-without-jrfs-cost-living-tracker-winter-202223#:~:text=This%20new%20research%20highlights%20that,are%20behind%20on%20their%20bills.>
- Joseph Rowntree Foundation.** (2022). Political inaction means inflation is leaving people in desperate situations. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.jrf.org.uk/press/political-inaction-means-inflation-leaving-people-desperate-situations>
- Joseph Rowntree Foundation.** (2023). It's vital social investors promote Living Wage in cost of living crisis. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.jrf.org.uk/report/it%E2%80%99s-vital-social-investors-promote-living-wage-cost-living-crisis>

Joseph Rowntree Foundation. (2023). Employers and the cost of living: Taking action to support your employees. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.jrf.org.uk/report/employers-and-cost-living-taking-action-support-your-employees>

Kmietowicz, Z. (2001). Health gap between rich and poor in London widens. *British medical journal*. 323- 828. DOI:<https://doi.org/10.1136/bmj.323.7317.828/d>

Kulkarni, S., & Chima, P. (2021). Challenges faced by UK university students due to the coronavirus crisis in the Higher Education. *Preprints*. <https://doi.org/10.20944/preprints202102.0192.v1>

Labourlist. (2021). "Conservatives have turned back the clock on education," says Green. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://labourlist.org/2021/03/tories-have-turned-back-the-clock-on-education-says-green/>

Lister, J. (2012). In Defiance of the Evidence: Conservatives Threaten to "Reform" Away England's National Health Service. *International Journal of Health Services*. 42(1), 137-55. DOI:10.2190/HS.42.1

Mayor, S. (2017). UK children have "alarming gap" in health between rich and poor, report finds. *British medical journal*. 356-377. DOI:10.1136/bmj.j377

Eni-Olotu, M. (2016). Inequalities in health (e.g. by region, ethnicity, soci-economic position or gender) and in access to health care, including their causes. *Faculty of public health*. Oct.

Exley, C., Rousseau, N., Donaldson, C., & Steele, J. (2012). Beyond price: individuals' accounts of deciding to pay for private healthcare treatment in the UK. *BMC Health Services Research*. 12, 53. <https://doi.org/10.1186/1472-6963-12-53>

METRO. (2023). 'I dread every day': Overworked and under pressure, teachers are in the midst of a mental health crisis – and are now choosing to strike. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://metro.co.uk/2023/01/17/teachers-strike-poor-mental-health-sees-teachers-walk-out-of-school-18112961/>

NHS. (z.d.). What are healthcare inequalities?. Geraadpleegd op 28 december 2022, van <https://www.england.nhs.uk/about/equality/equality-hub/national-healthcare-inequalities-improvement-programme/what-are-healthcare-inequalities/#:~:text=Health%20inequalities%20are%20unfair%20and,that%20is%20available%20to%20them.>

NHS. (2009). About the NHS. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.stepintohenhs.nhs.uk/about-the-nhs>

O'Donnell, O., & Propper, C. (1991). Equity and the distribution of UK National Health Service resources. *Journal of Health Economics*. 10(1), 1-19. [https://doi.org/10.1016/0167-6296\(91\)90014-E](https://doi.org/10.1016/0167-6296(91)90014-E)

Oxfam. (2023). Richest 1% grab nearly twice as much new wealth as rest of the world put together. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.oxfam.org.uk/media/press-releases/richest-1-grab-nearly-twice-as-much-new-wealth-as-rest-of-the-world-put-together/>

Paterson, L., & Lannelli, C. (2007). Social Class and Educational Attainment: A Comparative Study of England, Wales, and Scotland. *Sociology of Education*. 80(4), 330-358. <https://doi.org/10.1177/003804070708000403>

Reulink, N., & Lindeman, L. (2005). Kwalitatief onderzoek. Geraadpleegd op 4 december 2022, van [http://www.cs.ru.nl/~tomh/onderwijs/om2%20\(2005\)/om2_files/syllabus/kwalitatief.pdf](http://www.cs.ru.nl/~tomh/onderwijs/om2%20(2005)/om2_files/syllabus/kwalitatief.pdf)

Public Health England. (2017). Closing the health gap and reducing inequalities. UK Health Security Agency. Geraadpleegd op 22 november 2022, van <https://ukhsa.blog.gov.uk/2017/09/08/closing-the-health-gap-and-reducing-inequalities/>

Savage, M., & Devine, F., & Miles, A. (2013). A New Model of Social Class? Findings from the BBC's Great British Class Survey Experiment. *Sage journals*. 47(2), 219-250.
<https://doi.org/10.1177/003803851348112>

Tes Magazine. (2023). Weekly round-up: Teacher shortage, the pay battle and Ofsted. Geraadpleegd op 1 mei, 2023, van <https://www.tes.com/magazine/analysis/general/weekly-round-teacher-shortage-pay-battle-and-ofsted#:~:text=The%20scale%20of%20the%20recruitment,to%20help%20plug%20the%20gaps.>

The Conversation. (2022). Four major challenges facing Britain's education system after the pandemic. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://theconversation.com/four-major-challenges-facing-britains-education-system-after-the-pandemic-186499>

The Common Wealth Fund. (2020). International Health Care System Profiles England. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.commonwealthfund.org/international-health-policy-center/countries/england>

The Daily Telegraph. (2023). Lockdowns net zero: teacher unions have been wrong. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/01/24/lockdowns-net-zero-teacher-unions-have-wrong-teacher-know-wrong/>

The Daily Telegraph. (2023). Sue Gray refused to cooperate with inquiry into Labour role, say ministers. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.telegraph.co.uk/politics/2023/05/02/rishi-sunak-news-latest-keir-starmer-sue-gray-partygate/>

The Daily Telegraph. (2023). We can no longer trust the nhs with our lives. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/01/25/can-no-longer-trust-nhs-lives/>

The Daily Telegraph. (2023). Majority of the public unhappy about the NHS. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/03/29/majority-public-unhappy-nhs-first-time-survey-finds/>

The Daily telegraph. (2023). Nearly half a million take private health insurance. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/nearly-half-a-million-take-private-health-insurance-2022-nhs/>

The Economist. (2022). The National Health Service faces a terrible winter. Geraadpleegd op 1 november 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/09/29/the-national-health-service-faces-a-terrible-winter>

The Economist. (2022). The NHS is in seriously poor shape. Geraadpleegd op 6 november 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/04/30/the-nhs-is-in-seriously-poor-shape>

The Economist. (2022). Crisis in the NHS in 2022 will damage the Conservatives. Geraadpleegd op 27 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/02/26/crisis-in-the-nhs-in-2022-will-damage-the-conservatives>

The Economist. (2022). The government is promising to tackle the NHS backlog. Geraadpleegd op 27 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/02/03/the-government-is-promising-to-tackle-the-nhs-backlog>

The Economist. (2022). Britain's school budgets are being squeezed by rising energy and wage bills. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/09/01/britains-school-budgets-are-being-squeezed-by-rising-energy-and-wage-bills>

The Economist. (2022). British parents need more help than ever to afford school uniforms. Geraadpleegd op 30 december, van <https://www.economist.com/britain/2022/08/25/british-parents-need-more-help-than-ever-to-afford-school-uniforms>

The Economist. (2022). England's littlest learners need help to catch up. Geraadpleegd op 31 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/04/13/englands-littlest-learners-need-help-to-catch-up>

The Economist. (2022). Chinese money is pouring into British universities. Geraadpleegd op 29 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/03/12/chinese-money-is-pouring-into-british-universities>

The Economist. (2022). Why Britain cannot build enough of anything. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/09/01/why-britain-cannot-build-enough-of-anything>

The Economist. (2022). The cost-of-living crisis in Britain is not just about energy. Geraadpleegd op 30 oktober 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/09/08/the-cost-of-living-crisis-in-britain-is-not-just-about-energy>

The Economist. (2022). A guide to Britain's cost-of-living crunch. Geraadpleegd op 30 oktober 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/04/21/a-guide-to-britains-cost-of-living-crunch>

The Economist. (2022). Britons' use of consumer credit is rising with the cost of living. Geraadpleegd op 30 oktober 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/04/07/britons-use-of-consumer-credit-is-rising-with-the-cost-of-living>

The Economist. (2022). Britain's cost-of-living squeeze in four charts. Geraadpleegd op 30 oktober 2022, van <https://www.economist.com/britain/2022/02/12/britains-cost-of-living-squeeze-in-four-charts>

The Economist. (2023). The shape of the post pandemic economy in Britain. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/02/16/the-shape-of-the-post-pandemic-economy-in-britain>

The Economist. (2023). Britain had endured a decade of early deaths why. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.economist.com/leaders/2023/03/09/britain-has-endured-a-decade-of-early-deaths-why>

The Economist. (2023). Can high rise buildings solve London's housing problems. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/04/12/can-high-rise-buildings-solve-london-housing-problems>

The Economist. (2023). What child care reforms say about Britain's welfare state. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/03/30/what-child-care-reforms-say-about-britains-welfare-state>

The Economist. (2023). The British government attempts to take on the NHS workforce problems. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/03/23/the-british-government-attempts-to-take-on-the-nhss-workforce-problems>

The Economist. (2023). State schools admissions are rising at Oxford and Cambridge. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/03/11/state-school-admissions-are-rising-at-oxford-and-cambridge>

The Economist. (2023). Why did 250 000 Britons die sooner than expected. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/interactive/britain/2023/03/09/why-did-250000-britons-die-sooner-than-expected>

The Economist. (2023). The technology that can help British hospitals work better. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/02/09/the-technology-that-can-help-british-hospitals-work-better>

The Economist. (2023). Britain has fewer hospital beds than almost any other rich country. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/01/26/britain-has-fewer-hospital-beds-than-almost-any-other-rich-country>

The Economist. (2023). Britain is well placed to cope with a downturn in the housing market. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/01/19/britain-is-well-placed-to-cope-with-a-downturn-in-the-housing-market>

The Economist. (2023). Lower gas prices will provide only limited relief to Britons. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/01/12/lower-gas-prices-will-provide-only-limited-relief-to-britons>

The Economist. (2023). General practitioners are a big part of britains health care crisis. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/01/09/general-practitioners-are-a-big-part-of-britains-health-care-crisis>

The Economist. (2023). Britons in their thirties are stuck in a dark age. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/britain/2023/01/05/britons-in-their-thirties-are-stuck-in-a-dark-age>

The Economist. (2023). Britains health service is in such dire straits that doctors like me are expected to have to cut corners. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/1843/2023/01/09/britains-health-service-is-in-such-dire-straits-that-doctors-like-me-are-expected-to-have-to-cut-corners>

The Economist. (2023). Why health care services are in chaos everywhere. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/01/15/why-health-care-services-are-in-chaos-everywhere>

The Economist. Britains nhs faces huge challenges in 2023. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.economist.com/the-world-ahead/2022/11/18/britains-nhs-faces-huge-challenges-in-2023>

The Guardian. (2011). Crisis britains education system. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2011/aug/16/crisis-britains-education-system>

The Guardian. (2022). No improvement in school attainment gap in England for 20 years. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.theguardian.com/education/2022/aug/16/no-improvement-in-school-attainment-gap-in-england-for-20-years-report-says>

The Guardian. (2022). NHS privatisation drive linked to rise in avoidable deaths, study suggests. Geraadpleegd op 10 februari 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2022/jun/29/nhs-privatisation-drive-linked-to-rise-in-avoidable-deaths-study-suggests>

The Guardian. (2022). Schools in England face funding crisis as costs soar, study warns. Geraadpleegd op 30 december 2022, van <https://www.theguardian.com/education/2022/aug/02/schools-in-england-face-funding-crisis-as-costs-soar-study-warns>

The Guardian. (2013). What class are you?. Geraadpleegd op 23 november 2022, van <https://www.theguardian.com/society/shortcuts/2013/apr/03/what-class-are-you#:~:text=They%20are%20in%2C%20ahem%2C%20descending,Traditional%20Working%20Class%20and%20Precariat.>

The Guardian. (2022). 'Campaigning to keep the lights on': the desperate plight of England's schools and universities. Geraadpleegd op 30 december 2022, van https://www-theguardian-com.translate.goog/uk-news/2022/aug/30/campaigning-to-keep-the-lights-on-the-desperate-plight-of-englands-schools-and-universities?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=nl&_x_tr_hl=nl&_x_tr_pto=sc

The Guardian. (2022). Schools in england face funding crisis as costs soar study warns. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2022/aug/02/schools-in-england-face-funding-crisis-as-costs-soar-study-warns>

The Guardian. (2022). Campaigning to keep the lights on the desperate plight of englands schools and universities. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/uk->

news/2022/aug/30/campaigning-to-keep-the-lights-on-the-desperate-plight-of-englands-schools-and-universities

The Guardian. (2022). Unheard voices of the uk cost of living crisis. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/business/2022/dec/19/unheard-voices-of-the-uk-cost-of-living-crisis-a-photo-essay>

The Guardian. (2022). Britain becoming more liberal open society but we are ever more divided too. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/sep/25/britain-becoming-more-liberal-open-society-but-we-are-ever-more-divided-too>

The Guardian. (2022). Millions of UK patients forced to go private amid record NHS waiting lists. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2022/sep/11/millions-uk-patients-forced-private-nhs-waiting-lists>

The Guardian. (2022). Schools in England face funding crisis as costs soar study warns. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2022/aug/02/schools-in-england-face-funding-crisis-as-costs-soar-study-warns>

The Guardian. (2022). Thousands of English schools in grip of funding crisis plan redundancies. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2022/nov/08/thousands-of-english-schools-in-grip-of-funding-crisis-plan-redundancies>

The Guardian. (2022). Schools in England warn of crisis of heartbreaking rise in hungry children. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/business/2022/sep/25/schools-in-england-warn-of-crisis-of-heartbreaking-rise-in-hungry-children>

The Guardian. (2022). The observer view energy crisis price of warm schools mustn't be fewer teachers. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/sep/04/the-observer-view-energy-crisis-price-of-warm-schools-mustnt-be-fewer-teachers>

The Guardian. (2022). No improvement in school attainment gap in England for 20 years report says. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2022/aug/16/no-improvement-in-school-attainment-gap-in-england-for-20-years-report-says>

The Guardian. (2023). The observer view on how britains crises can be fixed by a shift in political culture. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/jan/01/the-observer-view-on-how-britains-crisis-can-be-fixed-by-a-shift-in-political-culture>

The Guardian. (2023). The Guardian view on teacher shortages signs of a profession in crisis. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/mar/26/the-guardian-view-on-teacher-shortages-signs-of-a-profession-in-crisis>

The Guardian. (2023). Levelling up policies raise incomes make rich richer. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/apr/08/levelling-up-policies-raise-incomes-make-rich-richer>

The Guardian. (2023). Cost of living the unseen impact on children. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/cost-of-living-the-unseen-impact-on-children/2023/mar/31/the-cost-of-living-crisis-how-are-children-coping>

The Guardian. (2023). Shoppers in great Britain switch to frozen food amid cost of living crisis. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/business/2023/apr/14/shoppers-in-great-britain-switch-to-frozen-food-amid-cost-of-living-crisis>

The Guardian. (2023). Medical crowdfunders for Britons surge amid record nhs waiting lists gofundme. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/technology/2023/apr/13/medical-crowdfunders-for-britons-surge-amid-record-nhs-waiting-lists-gofundme>

The Guardian. (2023). UK households turn to tv subscriptions as they cut back on nights out. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/business/2023/apr/11/uk-households-turn-to-tv-subscriptions-as-they-cut-back-on-nights-out>

The Guardian. (2023). Labour to take aim at sunaks leadership on cost of living crisis. Geraadpleegd op 2 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/politics/2023/apr/10/labour-to-take-aim-at-sunaks-leadership-on-cost-of-living-crisis>

The Guardian. (2023). Three in 10 nhs staff in England often think of quitting survey finds. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/mar/09/three-in-10-nhs-staff-in-england-often-think-of-quitting-survey-finds>

The Guardian. (2023). NHS crisis existential risk for the government. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/jan/22/nhs-crisis-existential-risk-for-the-government>

The Guardian. (2023). Nhs crisis existential risk for the government. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/jan/22/nhs-crisis-existential-risk-for-the-government>

The Guardian. (2023). NHS is under more extreme pressure than at height of pandemic official says. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/jan/14/nhs-is-under-more-extreme-pressure-than-at-height-of-pandemic-official-says>

The Guardian. (2023). The Tories have no plan to fix the nhs staffing crisis. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/jan/11/the-tories-have-no-plan-to-fix-the-nhs-staffing-crisis>

The Guardian. (2023). Britain nhs crisis war footing pandemic. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/jan/02/britain-nhs-crisis-war-footing-pandemic>

The Guardian. (2022). Decade of neglect means nhs unable to tackle care backlog report says. Geraadpleegd op 23 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2022/dec/12/decade-of-neglect-means-nhs-unable-to-tackle-care-backlog-report-says>

The Guardian. (2023). Labour reforms will save the struggling nhs from its current crisis. Geraadpleegd op 24 april, 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/feb/22/labour-reforms-will-save-the-struggling-nhs-from-its-current-crisis>

The Guardian. (2023). Just 10% of Britons think ministers have right policies on NHS, study shows. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/feb/23/britons-ministers-policies-nhs-study-ipsos-poll>

The Guardian. (2023). Every year more is asked teacher in England on why they are striking. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/uk-news/2023/jan/30/every-year-more-is-asked-teachers-in-england-on-why-they-are-striking>

The Guardian. (2023). Labour says government has created the perfect storm in Englands teaching workforce. Geraadpleegd op 1 mei 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2023/feb/24/labour-says-government-has-created-perfect-storm-in-englands-teaching-workforce>

The Guardian. (2023). Teacher vacancies in England 93 percent higher than pre-pandemic study finds. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2023/mar/23/teacher-vacancies-in-england-93-higher-than-pre-pandemic-study-finds>

The Guardian. (2023). NHS Tories privately funded healthcare. Geraadpleegd op 25 april 2023, van <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/jan/23/nhs-tories-privately-funded-healthcare>

The Guardian. (2023). UK benefits fall short of minimum living cost by £140 a month, charities say. Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://www.theguardian.com/society/2023/feb/26/uk-benefits-fall-short-of-minimum-living-cost-by-140-a-month-charities-say>

The Guardian. (2023). Cultural shift since pandemic causing attendance crisis in English schools. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2023/jan/13/cultural-shift-since-pandemic-causing-attendance-crisis-in-english-schools>

The Guardian. (2023). One in eight Britons pay for private health services, survey shows. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/politics/2023/apr/17/one-in-eight-britons-pay-for-private-health-services-survey-shows>

The Guardian. (2023). Buckling NHS fails to treat 250 000 children with mental health problems. Geraadpleegd op 24 april 2023, van <https://www.theguardian.com/education/2023/apr/16/buckling-nhs-fails-to-treat-250000-children-with-mental-health-problems>

The Health Foundation. (z.d.) Health inequalities. Geraadpleegd op 28 december 2022, van <https://www.health.org.uk/evidence-hub/health-inequalities>

The Health Foundation. (2021). Inequalities in who lives in non-decent homes. Geraadpleegd op 28 december 2022, van <https://www.health.org.uk/evidence-hub/housing/housing-quality/inequalities-in-who-lives-in-non-decent-homes>

Thompson, K. (2016). Social class – an introduction to the concept. *Revise sociology*. Oct.

Tomida, H. (2012). The History and Development of the English Class System. *Seijo English Monographs*. 43(15), 271-300.

Upstream. (2022). 'Eat or heat' dilemma: UK's poorest count the cost of soaring gas prices. Geraadpleegd op 10 februari 2023, van <https://www.upstreamonline.com/opinion/eat-or-heat-dilemma-uks-poorest-count-the-cost-of-soaring-gas-prices/2-1-1155579>

Unicef. (2019). Every Child Learns. Geraadpleegd op 31 december 2022, van <https://www.unicef.org/media/59856/file/UNICEF-education-strategy-2019-2030.pdf>

Webster, P., & Neal, K. (2022). The 'cost of living crisis'. *Journal of Public Health*. 44(3), 475-476. <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdac080>